

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Rozhodčí řízení ve sportovním prostředí

Mgr. Kristýna Pauly

Plzeň 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze dne 14. dubna 2020

.....

Mgr. Kristýna Pauly

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala JUDr. Miloslavě Wipplingerové, Ph.D., LL.A., za odborné a velmi vstřícné vedení této práce a současně pak Mgr. Danielu Slaninovi za podporu během procesu její tvorby.

1	ÚVOD	1 -
2	HISTORIE	5 -
2.1	Stručný exkurz do historie rozhodčího řízení.....	5 -
2.2	Stručný exkurz do historie rozhodčího řízení na území České republiky	5 -
3	PRÁVNÍ ÚPRAVA ROZHODČÍHO ŘÍZENÍ V ČESKÉ REPUBLICE	7 -
3.1	Základní charakteristika rozhodčího řízení	7 -
3.2	Arbitrabilita	8 -
3.3	Výhody rozhodčího řízení	9 -
3.4	Rozhodčí smlouva	11 -
3.5	Rozhodce	12 -
3.6	Rozhodčí řízení.....	13 -
3.7	Rozhodčí nález	14 -
4	ROZHODČÍ ŘÍZENÍ VE SPORTOVNÍM PROSTŘEDÍ V ČESKÉ REPUBLICE	16 -
4.1	Rozhodčí řízení ve fotbalovém prostředí	19 -
4.2	Rozhodčí řízení v hokejovém prostředí.....	25 -
4.3	Rozhodčí řízení v rámci olympijského hnutí.....	28 -
4.4	Rozhodčí řízení v golfovém prostředí	33 -
4.5	Shrnutí	36 -
5	KOMPARACE ROZHODČÍHO ŘÍZENÍ VE VYBRANÝCH SPORTOVNÍCH ODVĚTVÍCH V ČESKÉ REPUBLICE A SLOVENSKÉ REPUBLICE	39 -
5.1	Rozhodčí řízení ve sportovním prostředí ve Slovenské republice.....	39 -
5.2	Rozhodčí řízení ve fotbalovém prostředí ve Slovenské republice.....	41 -
5.3	Rozhodčí řízení v hokejovém prostředí ve Slovenské republice.....	43 -
5.4	Komparace právní úpravy rozhodčího řízení ve sportovním prostředí v České republice a Slovenské republice	45 -
5.5	Komparace právní úpravy rozhodčího řízení ve fotbalovém prostředí v České republice a Slovenské republice	46 -
5.6	Komparace právní úpravy rozhodčího řízení v hokejovém prostředí v České republice a Slovenské republice	49 -
6	ROZHODČÍ ŘÍZENÍ VE SPORTOVNÍM PROSTŘEDÍ V ZAHRANIČÍ NA NADNÁRODNÍ ÚROVNI	51 -
6.1	FIFA Dispute Resolution Chamber	52 -
6.2	Mezinárodní arbitrážní soud pro sport	53 -
7	ZÁVĚR	56 -

1 ÚVOD

Otázka existence, respektive neexistence sportovního práva jakožto samostatného právního odvětví ve smyslu práva heteronomního je problematikou, která byla, je a bude předmětem nejen společenského, ale též akademického diskurzu. Ať už však sportovní právo samostatným právním odvětvím je, či je toliko *quasi* právním odvětvím, představující toliko určitou výseč zejména z práva soukromého, tak nelze rozporovat jeho existenci jednak v oblasti výzkumu, a jednak procesu pedagogickém¹. Sportovní odvětví představují fenomény, jejichž význam pro společnost a celosvětová popularita kontinuálně narůstá, což logicky vedlo k jeho regulaci nejen skrze obecně závazné právní předpisy, ale též interní předpisy v rámci jednotlivých sportovních odvětvích, a to nejen ty národní, ale zpravidla též ty nadnárodní, které do značné míry ovlivňují podobu normativního právního rámce na úrovni národní. Společně pak s prohlubující se evropskou integrací je důležité ve vztahu k právu sportovnímu upozornit na rostoucí význam práva EU, které zcela změnilo logiku fungování sportovního prostředí v oblasti pohybu profesionálních sportovců v rámci Evropské unie.

Pro účely této práce bylo nutné v první řadě vymezit právní rámec, ve kterém se sport pohybuje, tak se děje v kapitole třetí. Pakliže odhlédneme od zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, který sice upravuje důležitou oblast fungování sportu, tj. jeho financování, ale je toliko stručným předpisem, který nikterak neupravuje, a ani tu ambici nemá, samotné fungování sportu, a to jak na úrovni jednotlivých sportovních svazů, tak úrovních v této hierarchické struktuře nižších, představuje v rámci českého právního řádu zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále „Občanský zákoník“) nejdůležitější právní úpravu, co se týče obecných právních předpisů v rámci českého právního řádu, a to jednak s ohledem na skutečnost, že tento zakotvuje tzv. spolkové právo v jehož režimu fungují jednotlivé sportovní svazy, které organizují partikulární sportovní odvětví, a jednak z toho důvodu, že je to společně s jednotlivými vnitřními předpisy právě občanskoprávní úprava, podle které se do značné míry řídí jednotlivé vztahy v rámci sportovního prostředí od

¹ PAULY. K základním otázkám tzv. sportovního práva. *Právnícké listy*. Plzeň, 2/2018, s. 8-14.

jednotlivých závazkových právních poměrů vznikajících a existujících mezi jednotlivými právními subjekty až např. po institut náhrady škody.

Pro oblast sportu, jakož i jeho fungování na úrovni jednotlivých sportovních svazů, jsou pak vedle práva občanského samozřejmě relevantní i další právní oblasti, *např.* oblast trestněprávní, pracovněprávní či oblast práva finančního. Z hlediska předmětu této práce je však relevantní zejména soukromoprávní úprava v podobě občanského práva, a to jak v rovině práva hmotného, tak též v rovině práva procesního. Spolková autonomie, která sic není explicitně zakotvenou ústavní zásadou, nachází odvozeně svůj ústavněprávní základ v článku 20 odst. 4 Listiny základních práv a svobod České republiky, který stanovuje následující: *„Politické strany a politická hnutí, jakož i jiná sdružení jsou odděleny od státu.“* Ačkoliv je tedy nutné mít za to, že fungování spolků je v zásadě autonomní, tj. oproštěné od přímých zásahů ze strany státu, ponechme nyní stranou, že stát jakožto suverénní normotvorný subjekt vytvářející síť obecně závazných právních předpisů touto vykonává samozřejmě vliv nepřímý, tak částečné a legitimní narušení této zásady představuje například ustanovení § 258 a následující Občanského zákoníku umožňující na návrh ingerenci ze strany státu v podobě vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku obecným soudem.

Zásada spolkové autonomie tak umožňuje sportovním svazům řešit vnitrospolkové záležitosti, tj. například včetně sporů mezi svými členy, v souladu s platnými vnitřními předpisy, a to v zásadě bez ingerence ze strany státu². Jedinou možnou ingerencí ze strany státu je pak v tomto režimu již uvedený institut zakotvený v § 258 a následující Občanského zákoníku, a to na návrh člena spolku nebo osoby, která má v rámci předmětné věci zájem hodný právní ochrany. Možná míra ingerence je pak vyšší v situaci, kdy se příslušný sportovní svaz rozhodne pro účely řešení sporných záležitostí náležejících do spolkové samosprávy, tj. například sporů mezi svými členy spolku či spory mezi spolkem a členem, zřídit rozhodčí komisi ve smyslu ustanovení § 265 a následující Občanského zákoníku, kdy se řízení před těmito komisemi řídí jednak vnitrospolkovými předpisy daného sportovního svazu, ale současně též zákonem č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o rozhodčím řízení“). Toto řízení je pak rozhodčím řízením v pravém slova smyslu

² Toto se netýká pouze sporů mezi členy spolku, ale obecně vnitrospolkových záležitostí, přičemž z pohledu této práce je klíčová autonomie ve vztahu k řešení sporů mezi členy spolku.

(*quasi* rozhodčím řízení viz dále), ve kterém stát deleguje svou pravomoc, respektive pravomoc soudů, na rozhodce potažmo stálé rozhodčí soudy, které v rámci tohoto typu řízení představují nezávislého třetího, disponujícího mocí rozhodnout příslušný spor, kterou ve standardním civilním procesu disponuje civilní soud; v jistém smyslu tak stát činí implicitně i v případě *quasi* rozhodčího řízení, a to již skrze zmíněnou zásadu spolkové autonomie.

Diferenci mezi rozhodčím řízením ve sportovním prostředí ve smyslu zákona o rozhodčím řízení a jakýmsi *quasi* rozhodčím řízením, na které se citovaný zákon nepoužije, bude věnována pozornost ve čtvrté kapitole. Zaměňování rozhodčího řízení ve smyslu zákona o rozhodčím řízení a *quasi* rozhodčím řízením, je skutečností, které se dopouští nejen akademické prostředí, ale též samotné soudy.

Jak vyplývá již z jejího názvu, tak předmětem této práce bude i s ohledem na shora uvedené rozhodčí řízení ve sportovním prostředí, přičemž primární pozornost bude věnována tomuto na národní úrovni, a to jak rozhodčímu řízení ve smyslu zákona o rozhodčím řízení, tak výše uvedenému *quasi* rozhodčímu řízení probíhajícímu mimo režim citovaného zákona; sekundárně pak bude věnována pozornost též rozhodčímu řízení v zahraničí, konkrétně ve Slovenské republice, její komparaci s úpravou rozhodčího řízení ve sportovním prostředí na národní úrovni, a v neposlední řadě též úpravě rozhodčího řízení na nadnárodní úrovni, a to zejména v podobě rozhodčího řízení před institucemi jako je Court of Arbitration of Sport (dále „CAS“) či FIFA Dispute Resolution Chamber (dále „FIFA DRC“).

Pro účely výše uvedeného bude za pomoci sekundární literatury nejprve proveden v následující kapitole stručný historický exkurz zahrnující obecné vymezení historické úpravy rozhodčího řízení. Předmětem třetí kapitoly pak bude deskripce současné úpravy rozhodčího řízení v České republice. Meritum této práce však leží v následujících kapitolách, zejména pak v kapitole čtvrté, která jednak pojedná o národní úpravě rozhodčího řízení ve sportovním prostředí v obecné rovině, a jednak zahrne krátké „případové studie“ právní úpravy rozhodčího prostředí ve vybraných sportovních odvětví, konkrétně ve fotbalovém prostředí, hokejovém prostředí, golfovém prostředí a v neposlední řadě v rámci olympijského hnutí. V kapitole páté bude nejprve provedena deskripce slovenské úpravy rozhodčího řízení ve sportovním prostředí v obecné rovině, jakož i té v rámci fotbalového a hokejového prostředí, přičemž následně bude s ohledem na skutečnosti uvedené v kapitole čtvrté porovnána česká a slovenská právní úprava

rozhodčího řízení ve sportovním prostředí, a to včetně té v rámci fotbalového a hokejového prostředí. Práce by jako celek měla jednak poskytnout ucelenou deskripci fungování rozhodčího řízení ve sportovním prostředí, zejména pak rozhodčího řízení ve sportovním prostředí v České republice, a jednak upozornit na úskalí současného nastavení v rámci jednotlivých sportovních odvětvích.

2 HISTORIE

2.1 Stručný exkurz do historie rozhodčího řízení

Počátky rozhodčího řízení sahají až do dob starověku, přičemž hojně byl tento institut využíván například v Číně, Egyptě, Řecku či Římě a nejde tedy o nikterak nový způsob řešení sporů. V římském právu se například setkáme s pojmem *arbitrium*, přičemž tohoto pojmu bylo využíváno, „*jednalo-li se o spor, který vyžadoval odborné znalosti, např. oceňování hodnoty sporu nebo při vytýčování hranic pozemku.*“³ Soudce pak byl v těchto sporech nahrazen obvykle třemi arbitry.

Rozhodčí řízení se následně stalo atraktivním řešením sporů zejména pro obchodníky, kteří tak mohli svůj spor vyřešit oproti ostatním způsobům řešení sporů rychleji a neformálněji. V následujících letech význam tohoto institutu celosvětově upadá a až na počátku 18. století, kdy byly zakládány instituce a spolky, určené k rozhodování obchodních a námořních sporů, lze pozorovat jeho opětovný rozmach. Za počátek moderní arbitráže lze považovat podepsání Jayovy smlouvy v roce 1794, tedy dohody o přátelských vztazích, obchodu a plavby mezi Spojenými státy americkými a Spojeným královstvím a dále podepsání Washingtonské dohody mezi Spojenými státy americkými a Spojeným královstvím v roce 1871, kdy se tyto dohody na řešení sporů vyplývajících z britského porušení neutrality během Americké občanské války. Dalším důležitým historickým milníkem byl rok 1899, kdy se konala I. Haagská konference, na které byla mimo jiné sjednána Úmluva o pokojném vyřizování mezinárodních sporů, na jejímž základě byl v roce 1899 zřízen Stálý rozhodčí soud v Haagu a zakotvena pravidla rozhodčího řízení. Od počátku 20. století lze pak pozorovat dynamický rozvoj mezinárodní arbitráže, který je doprovázen zakládáním stálých rozhodčích soudů.

2.2 Stručný exkurz do historie rozhodčího řízení na území České republiky

Kořeny rozhodčího řízení na území České republiky lze datovat již do první poloviny 13. století, přičemž *první zmínky můžeme najít v Břeclavském textu Statut Konráda Oty z roku 1237 o „zlubném sídu“, který byl rozhodčím soudem a svůj*

³ KINCL, URFUS, SKŘEJPEK. *Římské právo*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 1995, s. 115.

*částečný význam si zachoval i později.*⁴ Významným rozhodcem byl v té době například český budovatel rybníků Štěpánek Netolický, který pro své znalosti rozhodoval zejména spory o pozemky, ale jeho služby byly například vyhledávány i církevními hodnostáři. V následujících letech však význam rozhodčího řízení upadal. Předmětem zájmu se pak znovu stává až v průběhu 19. století, kdy bylo rozhodčí řízení upraveno zákonem č. 113/1895 ř. z., o soudním řízení v občanských rozepřích právních, *in concreto* byla tato problematika upravena v ustanovení §577 – 599, přičemž ustanovení § 577 stanovilo následující: „*Úmluva, že se má právní rozepře rozhodnouti jedním nebo několika rozhodci (smlouva rozhodčí), má právní účinek potud, pokud strany jsou způsobilé uzavřítí o předmětu sporu smír. Ve smlouvě rozhodčí může býti také platně umluveno, že spory, které by budoucně vznikly z určitého právního poměru, mají býti rozhodnuty jedním nebo několika rozhodci. Smlouva rozhodčí musí býti zřízena písemně.*“

Pro období tzv. První republiky bylo typické velké množství specializovaných rozhodčích soudů; za zmínku stojí například rozhodčí soudy bratrských pokladen, které byly zřízeny zákonem č. 242/1922 Sb., či rozhodčí soudy hornické, které byly zřízeny zákonem č. 170/1924 Sb. Přijetím zákona č. 142/1950 Sb., zákon o konaní v občianskych právnych veciach (občiansky súdny poriadok), bylo omezeno sjednání rozhodčí smlouvy pouze na ty případy, ve kterých jednou ze stran byla československá právnická osoba, jež měla v té době povahu centralizované státní organizace. Následné přijetí zákona č. 98/1963 Sb., o rozhodčím řízení v mezinárodním obchodním styku a o výkonu rozhodčích nálezů žádné větší změny nepřineslo. Až zákon o rozhodčím řízení se stal základním právním předpisem, jenž upravuje institut rozhodčího řízení a výkon rozhodčích nálezů do současnosti.

⁴ RŮŽIČKA, FRINTOVÁ. *Vnitrostátní a mezinárodní rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při HK a AK ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2019, s. 22.

3 PRÁVNÍ ÚPRAVA ROZHODČÍHO ŘÍZENÍ V ČESKÉ REPUBLICE

3.1 Základní charakteristika rozhodčího řízení

Rozhodčí řízení je jednou z forem mimosoudního řešení sporů, jež představuje alternativní řešení sporů vůči tradičnímu civilnímu procesu (v zahraničí se pro tyto způsoby používá zkratka *ADR*, tedy zkratka pro *Alternative Dispute Resolution*), a to pouze v tzv. arbitrabilních sporech, tj. sporech, ve kterých tak stanoví zákon. Rozhodčí řízení je v rámci českého právního řádu primárně upraveno o rozhodčím řízení, který byl ve svém původním znění přijat s účinností od 1. 1. 1995. Přestože byl zákon přijat před více než 20 lety, tak je jeho znění, co se týče věcné stránky, s výjimkou několika dílčích novelizací, poměrně konzistentní. Nejvýraznější změnou byla novela tohoto zákona, jež vstoupila v účinnost dne 1. 12. 2016, kterou přestaly být spory ze smluv uzavřených mezi podnikateli a spotřebiteli arbitrabilní, *in concreto* smlouvy uzavřené po uvedeném datu účinnosti. K této novelizaci bylo přikročeno zejména s ohledem na nadměrné užívání tzv. spotřebitelských rozhodčích doložek. K dalším výraznějším změnám zákona o rozhodčím řízení však již v posledních letech nedošlo. Konzistentnost právní úpravy rozhodčího řízení však není zejména v posledních letech vnímána příliš pozitivně, a to zejména s ohledem na skutečnost, že zákon nereflektuje moderní trendy ze zahraničí.⁵

Mimosoudním způsobem řešení sporů je vedle rozhodčího řízení také mediace, přičemž oba uvedené způsoby se v posledních letech stávají čím dál více atraktivnější formou, jak nalézt zdárné řešení sporu a současně se vyhnout řízení před civilním soudem, které je zpravidla velmi zdlouhavé a současně taktéž mnohem nákladnější než jiné formy řešení sporů. Rychlé vyřešení sporu s vynaložením co nejnižších nákladů jsou hlavními cíli jak rozhodčího řízení, tak mediace. Rozhodčí řízení jako takové má dvě základní formy, tj. rozlišujeme tzv. institucionální rozhodčí řízení a *ad hoc* rozhodčí řízení, kdy zatímco institucionální rozhodčí řízení probíhá před stálými rozhodčími soudy, které dle ustanovení § 13 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení mohou být zřízeny pouze zákonem, tak *ad hoc*

⁵ KOLÁŘOVÁ. *Rozhodčí řízení má negativní pověst. Potřebujeme nový zákon, ne další záplaty, říká advokát* [online]. 8.3. 2019. [cit. 12.3.2020]. Dostupné na https://www.lidovky.cz/byznys/pravo-a-justice/rozhodci-rizeni-ma-negativni-povest-potrebujeme-novy-zakon-ne-dalsi-zaplaty-rika-advokat.A190302_170524_In_byznys-pravo_ssu.

rozhodčí řízení pak probíhají mimo stálé rozhodčí soudy a jejich administrativní zajištění spadá prakticky výlučně na smluvní strany rozhodčí smlouvy. Stálými rozhodčími soudy jsou v rámci České republiky například Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky či Burzovní rozhodčí soud při Burze cenných papírů Praha.

3.2 Arbitrabilita

Jak již bylo uvedeno výše, rozhodčí řízení lze provést pouze v tzv. arbitrabilních sporech. Arbitrabilitou sporů v rozhodčím řízení se rozumí okruh právních poměrů, o nichž je možné rozhodnout v rámci rozhodčího řízení a následně vydat rozhodnutí. Základní vymezení arbitrability nalezneme v ustanovení § 1 zákona o rozhodčím řízení, které tuto vymezuje tak, že zákon jako takový reguluje jednak „rozhodování majetkových sporů nezávislymi a nestrannými rozhodci“, jednak „rozhodování sporných záležitostí náležejících do spolkové samosprávy rozhodčí komisí spolku podle občanského zákoníku“ a jednak „výkon rozhodčích nálezů.“

Arbitrabilita sporů v rozhodčím řízení, je vymezena za pomoci několika požadavků, které je potřeba splnit pro to, aby daný spor byl arbitrabilní. Základní požadavkem je skutečnost, že jde o spor majetkový, ať už tuzemský majetkový spor mezi subjekty z České republiky, nebo spory mezi subjekty, z nichž alespoň jeden je subjektem zahraničním.⁶ Majetkový charakter sporu je dán tehdy, jsou-li předmětem sporu práva, jež mají majetkový charakter, přičemž prof. Bělohávek v tomto kontextu uvádí mj. následující: „Majetkovým sporem je tak zejména spor z majetkového (soukromoprávního) vztahu, na základě něhož došlo nebo má dojít za úplatu k převodu věcného, závazkového nebo jiného práva nebo majetkové hodnoty, dále z majetkového vztahu, jehož předmětem je koupě najaté věci, využitá práva nebo jiné majetkové hodnoty. Může dále jít o majetkový vztah vznikající v souvislosti s některým z předchozích právních vztahů v důsledku jeho změny nebo zániku anebo s ohledem na neplatnost nebo odporovatelnost.“⁷

⁶ Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky [online]. *O rozhodčím řízení*. [cit. 14.3.2020]. Dostupné na <https://www.soud.cz/o-rozhodcim-rizeni>.

⁷ BĚLOHLÁVEK. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. Praha: C. H. Beck, 2012.

V souvislosti s novelizací zákona o rozhodčím řízení, jež vstoupila v účinnost dne 1. 12. 2016, je potřeba zdůraznit, že skrze ji byla arbitrabilita odňata sporům ze smluv, které se spotřebitelem uzavírá podnikatel, a to zejména z důvodu nadměrného užívání tzv. spotřebitelských rozhodčích doložek, které stanovovaly příslušnost nejen stálým rozhodčím soudům, ale též tzv. *ad hoc* rozhodcům či rozhodčím senátům v rámci *ad hoc* rozhodčího řízení. Často pak docházelo k případům, kdy spotřebitelské rozhodčí doložky stanovovaly pravomoc různým soukromým rozhodčím institucím, které se označovaly za rozhodčí soudy, ačkoliv jimi materiálně ani formálně nebyly.⁸ S ohledem na obecný trend zvýšené ochrany spotřebitele, který je ve vztahu s podnikatelem vnímám jako slabší strana, lze konstatovat, že odnětí arbitrability sporům ze spotřebitelských smluv, při dané právní úpravě, s tímto trendem koresponduje a je v tomto kontextu poměrně logické.

3.3 Výhody rozhodčího řízení

„Základními parametry jakéhokoli řešení sporů jsou v podstatě jen tři kritéria – kvalita rozhodování sporu, čas, který je potřebný k vyřešení sporu, a náklady, které je třeba nezbytně vynaložit. Dodejme k tomu, že zásadní poměr mezi těmito parametry vyjadřuje to, z čeho můžeme usuzovat na efektivitu rozhodčího řízení.“⁹

Jednou ze základních výhod rozhodčího řízení je bezpochyby jakýsi stupeň neformálnosti oproti standardnímu soudnímu řízení, přičemž u institucionálního rozhodčího řízení se zpravidla postupuje dle procesních pravidel daného stálého rozhodčího soudu a setkáme se zde s poměrně velkým prostorem pro dohody stran sporu. Institucionální rozhodčí řízení se může konat buď v sídle stálého rozhodčího soudu, nebo se strany mohou dohodnout na jiném místě konání. Dohoda je možná nejen ve vztahu k místu konání, ale též v případě volby jazyka, ve kterém rozhodčí řízení bude probíhat, určení, že bude rozhodováno pouze na základě předložených písemností nebo toho, že rozhodnutí bude vyhotoveno bez odůvodnění. Co se týče

⁸ KADLECOVÁ. Rozhodčím doložkám ve spotřebitelských smlouvách neodzvnilo. Dozvuky najdeme v exekučním řízení. [online]. 26.3.2019. [cit. 15.3.2020]. Dostupné na <https://pravo21.online/pravo/rozhodcim-dolozkam-ve-spotrebitelskych-smlouvach-neodzvnilo-dozvuky-najdeme-v-exekucnim-rizeni>.

⁹ MAISNER. Efektivita rozhodčího řízení. [online]. 29.10.2018. [cit. 15.3.2020]. Dostupné na bulletin-advokacie.cz/efektivita-rozhodciho-rizeni.

zastoupení, mohou strany zvolit nejen místní advokáty, ale taktéž advokáta ze zahraničí.

Rozhodčí řízení je charakteristické jednoinstančností, kdy rozhodčí řízení končí vydáním rozhodčího nálezu a není možné proti němu podat opravný prostředek. Výjimku z tohoto pravidla však představuje dohoda stran ve smyslu ustanovení § 27 zákona o rozhodčím řízení, tj. dohoda o tom, že rozhodčí nález bude přezkoumán jiným rozhodcem či rozhodci. Za jakýsi „mimořádný“ opravný prostředek lze pak považovat možnost účastníků řízení navrhnout soudu zrušení rozhodčího nálezu v souladu s ustanovením § 31 zákona o rozhodčím řízení.

Jak již bylo uvedeno výše, zřejmě nejatraktivnější výhodou je rychlost rozhodčího řízení v porovnání se standardním soudním procesem, kdy toto trvá zpravidla jen několik měsíců. Z této skutečnosti vyplývá i další nerozporovatelná výhoda v podobě výrazně nižších nákladů účastníků řízení. Pro zachování rychlosti slouží i stanovené lhůty, které jsou rozhodci povinni dodržovat. Rozhodčí řízení s jedním rozhodcem jak pak rychlejší a méně nákladnější než rozhodčí řízení, které je rozhodováno rozhodčím senátem.

Zejména z důvodu zachování dobré pověsti pak někteří uvítají neverejnost, a to jak při ústním jednání, tak vyhlášení rozhodčích nálezů. Výhodné je to zejména v těch sporech, kdy jeho předmětem je například nějaké obchodní tajemství.

Závěrem pak lze ještě jako výhodu zmínit možnost stran zvolit si rozhodce, který, případně kteří budou předmětný spor rozhodovat. Tato skutečnost pak má za následek to, že se účastník řízení poté dokáže lépe identifikovat s rozhodnutím, a to i v případě, kdy není v jeho prospěch. Zatímco v institucionálním rozhodčím řízení bude tato možnost zpravidla omezena na rozhodce, kteří jsou zapsáni na seznamu rozhodců příslušné rozhodčí instituce, tak v rámci *ad hoc* rozhodčího řízení lze jakožto rozhodce zvolit v zásadě „kohokoliv“, tj. i osoby, které nemají právnické vzdělání, ale třeba také osoby dobře znalé dané problematiky. Důležité je, že při volbě rozhodce nejde o to, že by tato osoba nějakým způsobem zastupovala danou stranu, ale jedná vždy nezávisle.¹⁰

¹⁰ RŮŽIČKA, FRINTOVÁ. *Vnitrostátní a mezinárodní rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při HK a AK ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2019.

3.4 Rozhodčí smlouva

Rozhodčí smlouva je závazkovým právním poměrem smluvního typu, který mezi sebou uzavírají subjekty soukromoprávních vztahů, a to jak osoby fyzické, tak osoby právnické. Účelem je, aby určitý již vzniklý spor či všechny spory, které by mohly vzniknout z hlavního závazkového právního poměru, byly projednány namísto klasického soudního řízení v řízení rozhodčím, a to buď jediným rozhodcem nebo rozhodčím senátem.¹¹

Existence rozhodčí smlouvy je *conditio sine qua non* pro vedení rozhodčího řízení a zakládá pravomoc rozhodců v rámci *ad hoc* rozhodčího řízení či institucionálního rozhodčího řízení před stálými rozhodčími soudy. Rozhodčí smlouvy lze rozdělit na dva základní typy, kdy rozhodčí smlouvu týkající se jednotlivého již vzniklého sporu označujeme jako smlouvu o rozhodci a rozhodčí smlouvu týkající se všech sporů, které by v budoucnu mohly vzniknout, označujeme jako tzv. rozhodčí doložku. Toto členění vychází ze zákona o rozhodčím řízení, který v ustanovení § 2 odst. 3 stanovuje, že: „*Rozhodčí smlouva se může týkat (a) jednotlivého již vzniklého sporu (smlouva o rozhodci), nebo (b) všech sporů, které by v budoucnu vznikly z určitého právního vztahu nebo z vymezeného okruhu právních vztahů (rozhodčí doložka).*“ Rozhodčí doložku lze v uzavřít jednak tak, že může být obsažena přímo v hlavní smlouvě, „*kteřá je smlouvou hmotněprávní na rozdíl od procesněprávního charakteru rozhodčí smlouvy, která je do smlouvy hlavní pouze inkorporována z důvodu technického*“¹², nebo ji lze uzavřít jako smlouvu samostatnou, na kterou bude smlouva hlavní zpravidla odkazovat.

Formu rozhodčí smlouvy stanovuje zákon o rozhodčím řízení kogentně, a to v ustanovení § 3 odst. 1 následovně: „*Rozhodčí smlouva musí být uzavřena písemně, jinak je neplatná. Písemná forma je zachována i tehdy, je-li rozhodčí smlouva sjednána telegraficky, dálnopisem nebo elektronickými prostředky, jež umožňují zachycení jejich obsahu a určení osob, které rozhodčí smlouvu sjednaly.*“

Neplatností rozhodčích smluv se v celé řadě svých rozhodnutí zabýval nejen Nejvyšší soud České republiky, ale taktéž Ústavní soud České republiky. Častým

¹¹ KINDL. *Na co nezapomínat při sjednávání rozhodčí smlouvy* [online]. 21.10.2018. [cit. 15.3.2020]. Dostupné na <http://www.bulletin-advokacie.cz/na-co-nezapominat-pri-sjednani-rozhodci-smlouvy#ftn2>.

¹² BĚLOHLÁVEK, *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 103.

důvodem prohlášení neplatnosti rozhodčí smlouvy byla skutečnost, že rozhodčí smlouva při určení rozhodce stanovala netransparentní pravidla, která zakládala nerovnost smluvních stran.

3.5 Rozhodce

Rozhodce, neboli arbitr, je jedním ze základních prvků rozhodčího řízení. Zákon o rozhodčím řízení stanoví předpoklady pro osobu rozhodce. Dle tohoto zákona může být rozhodcem pouze občan České republiky, který je zletilý, bezúhonný a plně svéprávný, pokud zákon nestanoví jinak. Tyto obecné předpoklady mohou být dále doplněny dalšími předpoklady, které jsou nezbytné pro zápis do seznamu rozhodců, vedeným Ministerstvem spravedlnosti, jako je například vysokoškolské vzdělání v oboru právo či zaplacení poplatku. Další podmínky pro osobu rozhodce pak mohou být stanoveny přímo rozhodčí smlouvou.

Funkce rozhodce je funkcí dobrovolnou a nelze nikoho nutit k jejímu přijetí. Jak již bylo uvedeno výše, volba rozhodce není volbou osoby, která bude zastupovat zájmy strany, která si ji zvolila. Rozhodce musí být při rozhodování vždy nestranný a nezávislý s tím, že pokud má jakékoli pochybnosti o své nezávislosti, funkci rozhodce by neměl v žádném případě přijmout. V případě, že lze důvodně pochybovat o nepodjatosti rozhodce, například pokud rozhodce působí ve stejné advokátní kanceláři jako právní zástupce jedné strany nebo má blízké rodinné či přátelské vztahy s jednou ze stran, je rozhodce z projednávání a rozhodnutí věci vyloučen. Podle § 8 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení *„ten, kdo má být nebo byl určen nebo jmenován rozhodcem, musí bez odkladu stranám nebo soudu oznámit všechny okolnosti, které by mohly vzbudit oprávněné pochybnosti o jeho nepodjatosti a pro něž by byl jako rozhodce vyloučen.“*

V rozhodčí smlouvě lze ujednat jak způsob jmenování rozhodců, tak jejich počet s tím, že tento musí být vždy lichý, a to ze zřejmých důvodů, tedy zajištění schopnosti rozhodnout v případech, kdy rozhodci v rozhodčím senátu budou různého právního názoru na věc.

V případech, kdy se strany nedohodnou a je třeba jmenovat rozhodce, nebo pokud, kdy je třeba provést procesní úkony, které nemohou být provedeny rozhodcem, je nutný zásah obecných soudů. Pokud tedy strana, která byla vyzvána ke jmenování rozhodce, tak neučiní ve lhůtě 30 dnů od doručení výzvy nebo pokud v téže lhůtě jmenování rozhodci nejmenují předsedajícího rozhodce, může na návrh

strany či již jmenovaných rozhodců jmenovat rozhodce nebo předsedajícího rozhodce soud.

3.6 Rozhodčí řízení

Účastníkem rozhodčího řízení mohou být jak fyzické, tak právnické osoby, které jsou v řízení označovány jako žalobce a žalovaný. Zákon o rozhodčím řízení používá ve vztahu k účastníkům rozhodčí řízení označení *strany*. Pro způsobilost být účastníkem řízení, jakož i pro úpravu zastoupení se v souladu s ustanovením § 44 zákona o rozhodčím řízení přiměřeně použije zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Rozhodčí řízení je zahájeno dnem, kdy je doručena žaloba stálému rozhodčímu soudu, respektive rozhodci. V případě, že nebyl určen nebo jmenován předsedající rozhodce, podává se žaloba kterémukoli určenému nebo jmenovanému rozhodci. § 15 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení stanoví následující: *„Rozhodci jsou oprávněni zkoumat svou pravomoc. Dospějí-li k závěru, že podle rozhodčí smlouvy, která jim byla předložena, jejich pravomoc k rozhodnutí není dána, rozhodnou o tom usnesením.“* Namítat nedostatek pravomoci může také každá ze stran řízení s tím, že takto může učinit nejpozději při prvním úkonu v řízení týkající se věci samé, a to z důvodu neexistence, neplatnosti nebo zániku rozhodčí smlouvy.¹³

Řízení před rozhodci je zpravidla ústní a vždy neveřejné. Ustanovení § 20 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení stanovuje v tomto kontextu následující: *„Rozhodci mohou vyslýchat svědky, znalce a strany, jen když se k nim dobrovolně dostaví a poskytnou výpověď. Tako jiné důkazy mohou provádět jen tehdy, jsou-li jim poskytnuty“*; v odstavci 2 pak stanovuje, že: *„Procesní úkony, kterou nemohou rozhodci sami provést, provede na jejich dožádání soud; soud je povinen dožádání vyhovět, nejde-li o procesní úkon podle zákona nepřípustný. Soud přitom učiní všechna rozhodnutí, která jsou k provedení potřebná.“*

Rozhodčí řízení končí právní mocí rozhodčího nálezu nebo pokud se tento nevydává, pak doručením usnesení.

¹³ ŠÍNOVÁ, PETROV KŘIVÁČKOVÁ a kol. *Civilní proces, Řízení nesporné, rozhodčí a s mezinárodním prvkem*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 263.

3.7 Rozhodčí nález

Rozhodčí řízení může skončit dvěma způsoby, a to jednak právní mocí rozhodčího nálezu, jakožto zpravidla konečného rozhodnutí, tj. takového rozhodnutí, kterým je rozhodováno o všech uplatněných nárocích, a jednak doručením usnesení v případech, kdy se rozhodčí nález nevydává.

Rozhodčím nálezem může být rozhodnutím jak rozhodčího senátu, tak jediného rozhodce a rozhoduje se jím ve věci samé. Rozhodčí nález lze vydat také na žádost stran v případě, že byl uzavřen smír, kdy se tento prostřednictvím rozhodčího nálezu schvaluje.

Jak již bylo nastíněno výše, rozhodčí nález je zpravidla rozhodnutím konečným. Nicméně výjimku z tohoto pravidla tvoří rozhodčí nález mezitímní a částečný. Mezitímním rozhodčím nálezem je takové rozhodnutí, kterým se rozhoduje v těch případech, kdy je třeba nejprve zjistit, zda je uplatňovaný nárok opodstatněný a rozhoduje se jen o základu věci. V případě částečného rozhodčího nálezu pak je rozhodováno pouze o části projednávaného sporu, např. pouze o nároku jednoho z žalobců.¹⁴

Rozhodčí nález musí být usnesen většinou rozhodců a vyhotoven písemně. Co se týče dalších obsahových a formálních požadavků, rozhodčí nález obsahuje označení rozhodců a stálého rozhodčího soudu, označení stran sporu, jakož i dalších účastníků řízení, výrok, ve kterém je uvedena lhůta pro plnění povinností, rozhodnutí o náhradě nákladů řízení a datum a místo vydání rozhodčího nálezu. Odůvodnění se nevyhotovuje v těch případech, kdy se na tom strany dohodnou nebo pokud je uzavírán smír. Pokud se odůvodnění vyhotovuje, obsahuje odůvodnění hmotněprávní i procesněprávní. V odůvodnění se tedy rozhodčí senát, případně jediný rozhodce, vypořádává s předloženými důkazy, zjištěným skutkovým stavem, použitými právními předpisy, důvody, proč neprovedl předložené důkazy apod.

Rozhodčí nález nemusí být rozhodnutím konečným za předpokladu, že se účastníci řízení v souladu s ustanovením § 27 zákona o rozhodčím řízení v rozhodčí smlouvě dohodnou, že rozhodčí nález může být přezkoumán jinými rozhodci, přičemž není-li stanoveno jinak, musí být žádost o přezkoumání zaslána druhé straně do 30 dnů

¹⁴ OLÍK, MAISNER, POKORNÝ, MÁLEK, JANOUŠEK, 2017. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, Komentář*. 2. vydání, Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2017.

ode dne doručení rozhodčího nálezů. Přezkoumání rozhodčího nálezů je součástí rozhodčího řízení a platí o něm ustanovení zákona o rozhodčím řízení. Druhou možností je pak obrátit se na obecné soudy, které dle zákona o rozhodčím řízení mohou na návrh kterékoli strany sporu rozhodnout o zrušení rozhodčího nálezů či zastavit výkon rozhodnutí.

4 ROZHODČÍ ŘÍZENÍ VE SPORTOVNÍM PROSTŘEDÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Jak již bylo nastíněno v úvodu této práce, v rámci sportovního prostředí se můžeme setkat se dvěma typy rozhodčího řízení, tj. rozhodčím řízením ve smyslu zákona o rozhodčím řízení, vedeným tzv. rozhodčí komisí, a jakýmsi *quasi* rozhodčím řízením, tj. rozhodčím řízením, které sice není formálně rozhodčím řízením ve smyslu citovaného zákona, ale materiálně naplňuje celou řadu jeho aspektů; tak tomu je například ve fotbalovém či futsalovém prostředí¹⁵. Dále bude pojednáno o rozhodčím řízení v materiálním a extenzivním pojetí, tudíž bude zahrnuto jak rozhodčí řízení v prvním, tak též v druhém slova smyslu. Obě formy si totiž, jak bude dále prokázáno, zaslouží svůj prostor.

V návaznosti na kapitolu č. 3 věnující se obecně problematice rozhodčího řízení lze konstatovat, že v případě rozhodčího řízení před rozhodčí komisí spolku, se při diferenciaci rozhodčího řízení na institucionální a *ad hoc* rozhodčí řízení, jedná o formu *ad hoc* rozhodčího řízení. Je tomu proto, že v rámci českého sportovního prostředí dosud nebyl zřízen, a v nejbližší době podle dosavadního diskurzu v této rovině ani nebude, stálý rozhodčí soud ve smyslu § 13 zákona o rozhodčím řízení pro spory vzniknuvší ve sportovním prostředí. Za rozhodčí smlouvu *sui generis*, resp. rozhodčí doložku *sui generis* lze v tomto kontextu považovat stanovy jednotlivých sportovních svazů, jež obsahují ustanovení, kterými tyto zřizují orgány pro řešení sporných záležitostí náležejících do spolkové samosprávy a vymezují jeho působnost.

V obou případech jde o projev zásady spolkové autonomie, která umožňuje jednotlivým sportovním svazům řešit sporné náležitosti náležející do spolkové samosprávy, tj. například spory mezi svými členy, v souladu s platnými vnitřními předpisy, a to v zásadě bez ingerence státu. Jedinou možnou přímou ingerencí, když ponecháme nyní stranou, že stát jakožto suverénní normotvorný subjekt vytvářející síť obecně závazných právních předpisů uskutečňuje skrze tuto ingerenci též nepřímou, ze strany státu je v režimu *quasi* rozhodčího řízení institut zakotvený v § 258 a následující Občanského zákoníku, tj. institut umožňující vyslovení

¹⁵ Ačkoliv bude v rámci pro tyto typy řízení používán termín *rozhodčí řízení*, tak je nutno upozornit, že v rámci jednotlivých sportovních svazů může mít toto řízení formálně jiné označení, tj. například arbitrážní řízení atd. Termín rozhodčí řízení používá explicitně například Fotbalová asociace České republiky či Svaz futsalu České republiky.

neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku obecným soudem, a to na návrh člena spolku nebo osoby, která má v rámci předmětné věci zájem hodný právní ochrany. Za předpokladu, že obecný soud shledá, že rozhodnutí je v rozporu se zákonem nebo stanovami spolku, přičemž jsou splněny i další zákonné podmínky, mj. to, že napadené rozhodnutí mělo závažné právní následky, vysloví jeho neplatnost¹⁶; dále však ve věci meritorně nerozhoduje. Možná míra ingerence je pak vyšší v situaci, kdy se příslušný sportovní svaz rozhodne pro účely řešení sporů mezi svými členy zřídit rozhodčí komisi ve smyslu ustanovení § 265 a následující Občanského zákoníku, kdy se řízení před těmito komisemi řídí jednak vnitřními předpisy daného sportovního svazu, ale současně též, a to je největší rozdíl oproti prve uvedenému způsobu, zákonem o rozhodčím řízení, *in concreto* zejména ustanoveními § 40e až 40k, která explicitně upravují řízení před rozhodčí komisí spolku.

Zatímco rozhodnutí vydané v rámci *quasi* rozhodčího řízení může obecný soud na návrh prohlásit za neplatné pouze pro rozpor se zákonem či stanovami spolku, přičemž při tomto předmětnou věc nezkoumá po meritorní stránce, nýbrž pouze v té rovině, zda rozhodnutí nebylo vydané v rozporu se zákonem nebo stanovami spolku, tak rozhodnutí, které rozhodčí komise vydává ve formě rozhodčího nálezu lze v souladu se zákonem o rozhodčím řízení zrušit na návrh jednak z obecných důvodů dle ustanovení § 31 zákona o rozhodčím řízení rozhodčí řízení, a jednak z důvodů speciálních uplatnivších se ve vztahu k vydání rozhodčího nálezu rozhodčí komisí, zakotvených v ustanovení § 40k odst. 1 zákona o rozhodčím řízení, tj. za předpokladu, že rozhodčí komise rozhodovala spor ve zjevném rozporu s dobrými mravy nebo veřejným pořádkem.

Klíčovým aspektem rozhodovací činnosti rozhodčích komisí v rámci rozhodčího řízení nebo ostatních orgánů v rámci *quasi* rozhodčího řízení je vymezení jejich působnosti. Zatímco v obecné rovině lze konstatovat, že působnost těchto lze omezit na záležitosti spolkového charakteru, tak konkrétní specifikaci působnosti ponechává zákonodárce na jednotlivých spolcích. V případě rozhodčích komisí tak činí explicitně v ustanovení § 265 Občanského zákoníku, které stanovuje následující: „*Je-li zřízena rozhodčí komise, rozhoduje sporné záležitosti náležející*

¹⁶ DAVID § 260 [Vyslovení neplatnosti rozhodnutí]. In: BÍLKOVÁ, ČERNÝ, ČUHELOVÁ, DAVID, DÁVID, DOBROVOLNÁ, FOJTÍK, HANDLAR, HAVLAN, HOLEJŠOVSKÝ, HORECKÝ, HULMÁK, HURDÍK, HRDLÍČKA, KOUKAL, LASÁK, LAVICKÝ, LAZÍKOVÁ, LEBEDA, PODIVÍNOVÁ, PONDIKASOVÁ, RONOVSÁ, RUBAN, ŠEVČEK, TŮMA, VÍTEK. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654)*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1233.

do spolkové samosprávy v rozsahu určeném stanovami.“, přičemž pakliže tak spolek neučiní, tak v souladu s citovaným ustanovením vytváří Občanský zákoník fikci, že rozhodčí komise rozhoduje spory mezi členem a spolkem o placení členských příspěvků a přezkoumává rozhodnutí o vyloučení člena ze spolku. Právní úprava tak vytváří jakýsi minimální rozsah pro případ, že v této věci stanovy „mlčí“. ¹⁷ Zpravidla však stanovy tuto problematiku upravovat budou, přičemž zmíněný minimální rozsah mohou z působnosti rozhodčí komise vyloučit, respektive ho v rámci této neuvedou ¹⁸. Naproti tomu v případě *quasi* rozhodčího řízení tak činí toliko implicitně, kdy tuto skutečnost lze odvodit ze zásady spolkové autonomie. Konkrétní vymezení působnosti jednotlivých rozhodčích komisí nebo ostatních orgánů v rámci *quasi* rozhodčího řízení tak bude vymezeno ve vnitrospolkových předpisech, a to zejména pak v rámci stanov příslušného sportovního svazu, v nichž musí být zřízení rozhodčí komise zakotveno.

Dříve než bude přistoupeno ke konkrétní úpravě v rámci jednotlivých sportovních svazů, tak je potřeba upozornit na jeden důležitý rozdíl mezi rozhodčím řízením před rozhodčí komisí a *quasi* rozhodčím řízením. Tím je povaha a právní účinky rozhodnutí vydaného v rámci těchto řízení. Zatímco rozhodčí nález vydaný rozhodčí komisí je v souladu s ustanovením § 40 odst. 1 písm. c) zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, ve znění pozdějších předpisů, exekučním titulem se všemi souvisejícími účinky, tak rozhodnutí orgánu spolku v rámci *quasi* rozhodčího řízení charakter exekučního titulu naproti tomu nemá. Každý sportovní svaz tak při zvažování, zda ustanovit rozhodčí komisi, jelikož se jedná o možnost a nikoliv povinnost, musí vzít do úvahy i tuto skutečnost, která by potenciálně mohla pro sportovní prostředí představovat značně nestabilní element. Pakliže si vytvoříme modelovou situaci v rámci fotbalového prostředí, kdy na jedné straně máme členský klub, který se dostal v průběhu soutěžního ročníku do finančních problémů, a na druhé straně hráče, vůči nimž přestal být členský klub v důsledku těchto schopen plnit své povinnosti, tak bychom se mohli ocitnout v situaci, kdy bude muset čelit několika rozhodnutím vydaným v rámci rozhodčího řízení, kterými mu bude uložena povinnost uhradit hráčům

¹⁷ BÍLKOVÁ, ČERNÝ, ČUHELOVÁ, DAVID, DÁVID, DOBROVOLNÁ, FOJTÍK, HANDLAR, HAVLAN, HOLEJŠOVSKÝ, HORECKÝ, HULMÁK, HURDÍK, HRDLÍČKA, KOUKAL, LASÁK, LAVICKÝ, LAŽÍKOVÁ, LEBEDA, PODIVÍNOVÁ, PONDIKASOVÁ, RONOVSÁ, RUBAN, ŠEVČEK, TŮMA, VÍTEK. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654)*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1243

¹⁸ Tamtéž

dlužné odměny. Zatímco v případě *quasi* rozhodčího řízení dojde v krajním případě k tomu, že bude členský klub potrestán v rámci disciplinárního řízení příslušným disciplinárním orgánem, tak v případě rozhodčího řízení před rozhodčí komisí by členský klub čelil v důsledku existence několika exekučních titulů nejen exekučnímu řízení, ale též řízení insolvenčnímu. Klíčovou roli může zvolení této cesty hrát v následujících měsících, kdy bude sportovní prostředí vstřebávat dopady krize spojené s pandemií nemoci COVID-19, v jejímž důsledku se celá řada klubů dostane do finančních potíží a nebude tak schopná plnit své povinnosti například ve vztahu k hráčům.

4.1 Rozhodčí řízení ve fotbalovém prostředí

Představitelem fotbalového hnutí na území České republiky je Fotbalová asociace České republiky, jejímž účelem je v souladu se základním předpisem Fotbalové asociace České republiky (dále „FAČR“ nebo „Asociace“), tj. se stanovami, *in concreto* s článkem 2 odst. 1 Stanov FAČR, organizování fotbalu, jakož i aktivit s ním souvisejících, zejména pak podpora organizace futsalu. V souladu se Stanovami pak FAČR vydává i další vnitřní předpisy, přičemž v kontextu této práce je potřeba zmínit zejména Procesní řád FAČR, který upravuje procesní aspekty řízení před Revizní a kontrolní komisí a Odvolací komisí FAČR, jakož i pravidla řešení některých sporů mezi členy FAČR, což bude pro účely této práce hlavním předmětem zájmu.

Asociace se při rozhodování, zda v souladu s ustanovením § 265 Občanského zákoníku zřídit pro řešení záležitostí náležejících do spolkové samosprávy rozhodčí komisi, nebo zvolit režim spadající mimo rámec zákona o rozhodčím řízení, vydala na pomyslné křižovatce cestou režimu rozhodčího řízení spadajícího mimo rámec citovaného zákona, tj. cestou *quasi* rozhodčího řízení, které však svou formou zřejmě nejvíce z úprav jednotlivých sportovních svazů, které se nevydaly cestou zřízení rozhodčí komise, připomíná ve sportovním prostředí rozhodčí řízení v pravém slova smyslu. Pro tyto účely Asociace v souladu s článkem 17 odst. 7 Stanov FAČR zřídila Sbor rozhodců FAČR (dále „Sbor rozhodců“), který je oprávněn rozhodovat v rozhodčím řízení spory mezi členy Asociace jednak z písemných smluv, a to konkrétně z písemných smluv mezi členskými kluby a hráči, jde-li o profesionální smlouvy registrované Asociací, z písemných smluv mezi členskými kluby a trenéry, z písemných smluv mezi kluby v záležitostech

týkajících se přestupů a hostování hráčů¹⁹, z písemných smluv mezi registrovanými zprostředkovateli a hráči, jde-li o smlouvy evidované Asociací, z písemných smluv mezi registrovanými zprostředkovateli a členskými kluby, jde-li o smlouvy evidované Asociací, a jednak ty, jež se týkají nad rámec uvedených smluvních vztahů placení stanoveného odstupného²⁰ a tréninkových kompenzací²¹. Působnost Sboru rozhodců je tak výhradně orientována spory mezi členy Asociace, přičemž jiné sporné záležitosti náležející do spolkové samosprávy jsou svěřeny jiným vnitrospolkovým orgánům.

Sbor rozhodců má v souladu s článkem 26 odst. 1 Stanov FAČR neomezený počet členů, jejichž seznam je uveřejněn na Portálu FAČR²², kteří se stávají jeho členy na základě zápisu na seznam rozhodců, o kterém na návrh²³ rozhoduje Výkonný výbor FAČR. Předpokladem výkonu funkce rozhodce, respektive jeho zápisu na seznam rozhodců, je, že se musí jednat o fyzickou osobou, která je občanem České republiky, členem Asociace, bezúhonná, zletilá, plně svéprávná a disponuje právnickým vzděláním. Funkce rozhodce je v souladu s článkem 26 odst. 3 Stanov FAČR neslučitelná s funkcí člena voleného i dalšího orgánu Asociace, avšak s výjimkou orgánu, který se za orgán Asociace toliko považuje²⁴, a současně pak též s výkonem zástupce účastníka rozhodčího řízení v prvním a druhém stupni. V případě, že rozhodce ze seznamu rozhodců přijme právní zastoupení, kteréhokoliv účastníka rozhodčího řízení, je Výkonný výbor FAČR v souladu s článkem 26 odst. 5 Stanov FAČR oprávněn takového rozhodce ze seznamu rozhodců vyškrtnout, přičemž vyškrtnou rozhodce ze seznamu rozhodců může v obecné rovině Výkonný výbor FAČR za předpokladu, že se zápis rozhodce na seznamu rozhodců dostane do rozporu se zájmy Asociace. Rozpor se zájmy této lze, vyjma uvedeného převzetí právního zastoupení účastník rozhodčího řízení, spatřovat v souladu s článkem 26 odst. 5 písm. b) Stanov FAČR například ve skutečnosti, kdy rozhodce neplní funkci po dobu delší než tři roky. Výčet

¹⁹ Za předpokladu, že předpisy vydané na základě Stanov Asociace nestanoví něco jiného.

²⁰ Odstupné je forma finanční kompenzace, která se hradí za přestup hráče, a to za podmínek stanovených v Přestupním řádu FAČR.

²¹ Tréninková kompenzace je forma finanční kompenzace, která se hradí jako náhrada nákladů za trénink hráče v klubech, v nichž hráč působil, a to za podmínek stanovených v Přestupním řádu FAČR.

²² Obdobně jako tomu je v případě Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky.

²³ Hráče nebo členského klubu.

²⁴ V zájmu řádného plnění úkolů pobočných spolků zmocňuje Asociace některé orgány svých pobočných spolků, aby vykonávaly řídicí, organizační, zabezpečující, revizní, kontrolní a související činnosti, jakož i rozhodovaly v záležitostech jejích členů; orgány pobočných spolků při činnostech v těchto záležitostech se považují za orgány Asociace.

v citovaném ustanovení je však toliko demonstrativní, tudíž zápis rozhodce na seznamu rozhodců se může dostat do rozporu se zájmy Asociace i z jiných důvodů.

Samotné řízení před Sborem rozhodců, které je koncipováno jako dvojinstanční, a jež bude přiblíženo v následující části, probíhá buď před jediným rozhodcem, který je jmenován předsedou Sboru rozhodců²⁵ nebo v jeho nepřítomnosti místopředsedou Sboru rozhodců²⁶, nebo tříčlenným rozhodčím senátem, který je jednak v souladu s článkem 26 odst. 6 Stanov Asociace, a jednak v souladu s ustanovením § 50 Procesního řádu FAČR, ustanoven tak, že jeden člen rozhodčího senátu je jmenován na návrh navrhovatele, druhý člen rozhodčího senátu pak na návrh odpůrce a tito pak ze seznamu rozhodců zvolí předsedou rozhodčího senátu. Stejně jako tomu je v klasickém rozhodčím řízení, tak i v případě rozhodčího řízení před Sborem rozhodců jsou jednotliví rozhodci povinni zachovávat mlčenlivost; konkrétně je tato povinnost zakotvena v ustanovení § 42 odst. 5 Procesního řádu FAČR. Současně však platí, že účastníci mohou rozhodce mlčenlivosti v rozsahu skutečností chráněných povinností mlčenlivosti, jenž se jich týkají, zprostit. Povinnost mlčenlivosti členů Sboru rozhodců tak doplňuje další aspekt rozhodčího řízení před Sborem rozhodců, tj. jeho neverejnost.

Ačkoliv je celé řízení před Sborem rozhodců v zásadě elektronizované sledující tak moderních zahraničních trendů, tak některé úkony v rámci řízení je stále potřeba učinit prostřednictvím poštovních služeb; mezi tyto úkony patří mj. již první úkon ve věci, tj. návrh na zahájení rozhodčího řízení, který musí být podán v listinné podobě v sídle FAČR k rukám sekretáře rozhodčího řízení, tj. osoby, která v souladu s Procesním řádem mj. zajišťuje administrativní fungování Sboru rozhodců. Náležitosti návrhu na zahájení rozhodčího řízení jsou specifikovány v ustanovení § 48 odst. 1 Procesního řádu, a to *in concreto* tak, že tento musí obsahovat alespoň označení účastníků řízení, a to včetně uvedení elektronické adresy, údaje o případných zástupcích účastníků, vylíčení rozhodných skutečností, o něž navrhovatel svůj nárok opírá, označení důkazních návrhů, návrh rozhodnutí, tj. petit, hodnotu předmětu sporu, jméno a příjmení rozhodce, kterého navrhovatel jmenuje, jde-li o řízení před rozhodčím senátem²⁷ a doklad o úhradě poplatku za rozhodčí řízení. V případě, že návrh na zahájení rozhodčího řízení disponuje nějakou vadou, tak sekretář rozhodčího řízení vyzve navrhovatele v souladu

²⁵ Současným předsedou Sboru rozhodců je JUDr. Ing. Miloš Olík, Ph.D., LL.M., FCI Arb.

²⁶ Současným místopředsedou Sboru rozhodců je JUDr. Bohuslav Heczko.

²⁷ Alternativně může explicitně požádat před Sboru rozhodců, nebo v jeho nepřítomnosti místopředsedu Sboru rozhodců, aby rozhodce jako člena rozhodčího senátu jmenoval namísto něj.

s ustanovením § 48 odst. 5 Procesního řádu FAČR, aby vady návrhu na zahájení rozhodčího řízení odstranil ve lhůtě 5 pracovních dní. Když tak navrhovatel ve stanovené lhůtě neučiní, vytváří Procesní řád FAČR fikci v podobě toho, že se na podaný návrh na zahájení rozhodčího řízení v souladu s ustanovením § 48 odst. 6 Procesního řádu FAČR hledí, jako by nebyl nikdy podán a na řízení, jako by nebylo nikdy zahájeno. V takovém případě tak musí daná osoba návrh na zahájení rozhodčího řízení, pakliže chce, aby bylo o jejím návrhu rozhodnuto, podat znovu.

V situaci, kdy návrh na zahájení rozhodčího řízení splňuje všechny náležitosti, případně jsou jeho vady odstraněny ve stanovené lhůtě, je zahájeno rozhodčí řízení a sekretář rozhodčího řízení v souladu s § 49 odst. 1 Procesního řádu FAČR zašle návrh na zahájení rozhodčího řízení společně s výzvou k vyjádření přiloženému návrhu na zahájení rozhodčího řízení odpůrci, a to ve lhůtě 14 dnů; tato lhůta však může být na žádost odpůrce rozhodnutím předsedy nebo místopředsedy Sboru rozhodců prodloužena. Pakliže hodnota předmětu sporu převyšuje částku 100.000, - Kč, tj. řízení probíhá v režimu rozhodčího senátu, tak je odpůrce ve své písemné odpovědi povinen uvést jméno rozhodce, kterého jmenuje jako člena rozhodčího senátu, nebo explicitně požádat předsedu Sboru rozhodců nebo místopředsedu Sboru rozhodců, aby rozhodce jako člena rozhodčího senátu jmenoval za něj. Za předpokladu, že tak odpůrce ve stanovené lhůtě neučiní, jmenuje předseda Sboru rozhodců nebo v jeho nepřítomnosti místopředseda Sboru rozhodců, rozhodce jako člena rozhodčího senátu za něj.

Za účelem zajištění férovosti řízení a důvěry účastníků řízení v jeho integritu, jakož i skutečnosti, že jediný rozhodce bude rozhodovat zcela nezávisle a nestranně, je v ustanovení § 51 Procesního řádu FAČR zakomponována možnost vyloučení, respektive nahrazení rozhodce. Integrita rozhodčího řízení je zajištěna jednak skrze povinnost notifikační povinnost rozhodce bez odkladu účastníkům řízení a předsedovi a v jeho nepřítomnosti místopředsedovi Sboru rozhodců sdělit v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 Procesního řádu FAČR *„všechny okolnosti, které by mohly vzbudit oprávněně pochybnosti o jeho nepodjatosti, pro něž by byl z funkce v řízení vyloučen“*, jednak skrze povinnost rozhodce jmenování rozhodcem nepřijmout, je-li dán důvod pro jeho vyloučení, případně se funkce vzdát, pakliže tyto vyjdou najevo až poté, co se jmenování rozhodcem stane účinným, a jednak možnosti účastníků řízení vznést vůči rozhodci námitku podjatosti v souladu s ustanovením § 51 odst. 3 Procesního řádu FAČR. Zatímco o námitce podjatosti, respektive vyloučení jediného rozhodce rozhoduje předseda

Sboru rozhodců nebo v jeho nepřítomnosti místopředseda Sboru rozhodců, tak v režimu rozhodčího senátu rozhodují o vyloučení člena rozhodčího senátu zbývajících členové rozhodčího senátu, přičemž v případě, že se tito na (ne)vyloučení zbývajících členů rozhodčího senátu neshodnou, tak o vyloučení rozhodne předseda Sboru rozhodců a v jeho nepřítomnosti místopředseda Sboru rozhodců. Námitka podjatosti musí být v souladu s ustanovením § 51 odst. 3 Procesního řádu FAČR podána zpravidla nejpozději do zahájení prvního ústního jednání ve věci, přičemž Procesní řád FAČR z tohoto pravidla připouští výjimku, kdy námitku podjatosti lze podat též po zahájení prvního ústního jednání ve věci, a to za předpokladu, že *„k jejímu opožděnému vznešení vedly důvody zvláštního zřetele hodné, zejména jestliže okolnosti odůvodňující vyloučení rozhodce vyjdou najevo dodatečně.“* Tuto výjimku z pravidla však nelze vnímat absolutně v tom smyslu, že by bylo možné námitku podjatosti podat například po právní moci rozhodčího nálezu. Jedinou možnou obranou by v takovém případě byl návrh na vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku obecným soudem v souladu s ustanovením § 258 a následující Občanského zákoníku.

V případě, že rozhodčí řízení probíhá v režimu rozhodčího senátu musí po jeho ustanovení tento obligatorně přistoupit k nařízení ústního jednání. Ústní jednání je pak nařízeno i v režimu řízení před jediným rozhodcem, a to za předpokladu, že o něj jeden z účastníků v rámci svého prvního úkonu ve věci požádá a splní podmínky stanovené Procesním řádem FAČR. Ačkoliv tak není v Procesním řádu FAČR explicitně stanoveno, tak lze mít za to, že jediný rozhodce disponuje diskrecí ve vztahu k tomu, že ústní jednání může nařídit i za předpokladu, že o to žádný z účastníků nepožádal, a to jednak s ohledem na ustanovení § 45 odst. 2 Procesního řádu FAČR, a jednak na ustanovení § 58 odst. 2 Procesního řádu FAČR, které rozhodci explicitně poskytuje možnost nařídit ústní jednání za předpokladu, že to považuje za účelné.

Rozhodující orgán na základě průběhu řízení a provedeného dokazování rozhoduje ve věci samé rozhodčím nálezem, kterým buď návrh zcela zamítne, nebo ho zamítne pouze částečně a ve zbylé části návrhu navrhovateli vyhoví, nebo návrhu navrhovatele vyhoví v celém rozsahu a uloží tak odpůrci povinnost, která bude mít zpravidla podobu úhrady peněžní částky, anebo jím může schválit smír, který mezi sebou účastníci řízení uzavřou. Smírné řešení sporu je možné v zásadě dvěma způsoby, tj. buď již uvedeným vydáním rozhodčího nálezu, kterým bude smír dohodnutý účastníky schválen, nebo skrze „mimosoudní“ vyřešení sporu na

základě, kterého navrhovatel vezme svůj návrh zpět a rozhodující orgán řízení zastaví. Náležitosti rozhodčího nálezu jsou obdobné jako tomu je v rámci klasického rozhodčího řízení. Odůvodnění rozhodčího nálezu je jeho obligatorní náležitostí za předpokladu, že rozhodčí nález byl vydán rozhodčím senátem anebo za předpokladu, že o to jeden z účastníků řízení požádá a současně splní další povinnosti, které mu ve vztahu k tomu procesnímu úkonu stanoví Procesní řád FAČR. Rozhodnutí v podobě rozhodčího nálezu se doručuje účastníkům jednak elektronicky a jednak prostřednictvím poštovních služeb, přičemž právní účinky rozhodčího nálezu se vážou již na doručení jeho elektronické verze.

Jak již bylo uvedeno výše, tak rozhodčí řízení před Sborem rozhodců je dvouinstanční, tudíž Procesní řád připouští proti rozhodnutí jediného rozhodce nebo rozhodčího senátu opravný prostředek v podobě odvolání. Odvolací rozhodčí řízení probíhá před odvolacím rozhodčím senátem, který se skládá z pěti rozhodců, kdy tyto tvoří dva rozhodci navržení navrhovatelem, dva rozhodci navržení odpůrcem a předseda odvolacího rozhodčího senátu, kterého zvolí zbylí členové rozhodčího senátu. Průběh řízení je v zásadě stejný, jako tomu je v rámci první instance a v souladu s ustanovením § 62 odst. 2 Procesního řádu FAČR se na něj použijí přiměřeně ustanovení vztahující se na řízení prvoinstanční.

Stejně jako tomu je v rámci standardního soudního řízení, nebo rozhodčího řízení dle zákona o rozhodčím řízení, tak i Procesní řád FAČR zná institut výkonu rozhodnutí pro případ, kdy účastník řízení nesplní povinnosti uložené mu pravomocným rozhodnutím vydaným v rámci rozhodčího řízení. Forma výkonu rozhodčího řízení se dle ustanovení § 66 Procesního řádu FAČR liší dle toho, o jakého účastníka řízení se jedná, tj. zda se jedná o členský klub, hráče nebo trenéra. Nesplnění povinnosti uložené vykonatelným rozhodnutím Sboru rozhodců je disciplinární přečinem maření výkonu rozhodnutí dle ustanovení § 60 odst. 1 písm. c) Disciplinárního řádu FAČR, za nějž lze uložit trest zákazu činnosti, zákazu přestupů a hostování nebo odebrání soutěžních bodů, popřípadě i peněžitou pokutu do výše 50.000,- Kč. Výkon rozhodnutí, jakož i následné potrestání osoby, které byla uložena povinnost rozhodčím nálezem, v disciplinárním řízení, není možné pakliže tato přestane být poté, co nabude rozhodčí nález právní moci, členem Asociace; v takovém případě Asociace, respektive Sboru rozhodců při výkonu rozhodnutí rozhodujícího orgánu, případně Etická komise v disciplinárním řízení, jakožto spolek nedisponuje nástroji, jak svá rozhodnutí vykonat.

4.2 Rozhodčí řízení v hokejovém prostředí

Představitelem hokejového hnutí na území České republiky je Český svaz ledního hokeje, z. s., jehož účelem je v souladu se základním předpisem Českého svazu ledního hokeje, z. s. (dále „ČSLH“ nebo „Svaz“), tj. se stanovami, *in concreto* s článkem 2 odst. 1 Stanov ČSLH organizování, řízení a propagace ledního hokeje a sledge hokeje v České republice s cílem jejich soustavného rozvoje, propagace a přípravy kvalitní reprezentace.

Svaz se při rozhodování, zda v souladu s ustanovením § 265 Občanského zákoníku zřídit pro řešení záležitostí náležejících do spolkové samosprávy rozhodčí komisi, nebo zvolit režim spadající mimo rámec zákona o rozhodčím řízení vydal na pomyslné křižovatce stejně jako Fotbalová asociace České republiky cestou režimu rozhodčího řízení spadajícího mimo rámec citovaného zákona, tj. cestou *quasi* rozhodčího řízení. Zatímco v případě Fotbalové asociace České republiky je úprava rozhodčího řízení v zásadě precizní a koresponduje s úpravou rozhodčího řízení před jednotlivými stálými rozhodčími soudy, tak u Svazu tak precizní úpravu nenalezme. Svaz v souladu s článkem 6 odst. 1 Stanov ČSLH zřídil pro účely rozhodčího řízení, které je v rámci Stanov nazváno jako řízení arbitrážní, Arbitrážní komisi ČSLH (dále „Arbitrážní komise“), která je oprávněna v souladu s článkem 16 odst. 1 Stanov ČSLH rozhodovat „*spory mezi členy Svazu a orgány Svazu, jejichž rozhodování není upraveno žádným předpisem Svazu, a které se nepodaří vyřešit prostřednictvím smírného řešení.*“ Současně pak slouží jako přezkumný orgán ve vztahu k rozhodnutím Výkonného výboru ČSLH o vyloučení člena Svazu.

Arbitrážní komise má v souladu s článkem 16 odst. 2 Stanov ČSLH sedm členů, jimiž dle Stanov Svazu mají být odborníci v oblasti ledního hokeje nebo sledge hokeje, kterým by měly být známy předpisy ČSLH, jakož i obecné právní předpisy související s rozhodováním v rámci Arbitrážní komise, a kteří jsou jmenováni Výkonným výborem na návrh předsedy Arbitrážní komise. Stejně jako tomu je i v případě předsedy Sboru rozhodců FAČR, tak i v případě předsedy Arbitrážní komise je tento volen nejvyšším orgánem spolku, v případě Svazu Konferencí ČSLH. Toliko sedmičlenné složení Arbitrážní komise se jeví jako značně limitující a v zásadě postrádá smysl skutečnost, že si účastníci řízení mohou dva členy pracovního senátu zvolit. Současně se jako značně nedostačující jeví skutečnost, že Arbitrážní řád nepamatuje na situaci, kdy jedna ze stran svou volbu neučiní. Stejně tak se jako značně nedostačující jeví i to, že zatímco předsedu

Arbitrážní komise, který je současně vždy obligatorně předsedou všech pracovních senátů, lze vyloučit pro podjatost kvůli klubové příslušnosti, kdy není zřejmé, kdo tak má v řízení učinit a současně v čem klubová pojatost přesně spočívá, tj. zda je to už samotný fakt, že je předseda Arbitrážní komise členem klubu, nebo k tomuto musí přistoupit další skutečnosti, tak ostatní členy pracovního senátu z funkce kvůli podjatosti vyloučit nelze. Lze však mít za to, ačkoliv dle Arbitrážního řádu vyloučení ostatních členů možné není, že by se analogicky uplatnilo by ustanovení § 266 odst. 3 Občanského zákoníku, které stanovuje, že: „*Z činnosti rozhodčí komise je vyloučen její člen, jemuž okolnosti případu brání nebo by mohly bránit rozhodovat nepodjatě.*“, potažmo ustanovení § 14 a následující zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. V opačném případě by se Svaz vystavil zvýšenému riziku toho, že by obecný soud v případě návrhu na neplatnost rozhodnutí orgánu spolku, kdy by členem tohoto orgánu byla osoba zřejmě podjatá, takovému návrhu vyhověl.

Zatímco rozhodčí řízení před Sbořem rozhodců je koncipováno jako dvojinstanční a probíhá buď před jediným rozhodcem nebo v tříčlenném rozhodčím senátem, tak arbitrážní řízení, jehož průběh je upraven Arbitrážním řádem, je naproti tomu koncipováno jako jednoinstanční a probíhá vždy před tříčlenným pracovním senátem. Jeví se jako značně problematické, že člen Svazu nemá vůči rozhodnutí Arbitrážní komise žádného opravného prostředku, tj. i v případě, že bude rozhodnutí formálně vadné či materiálně chybné, tak nemá v rámci Svazu žádný nástroj, jak se vůči tomuto bránit. Jediný nástroj, kterým tak disponuje, se nachází mimo rámec Svazu, a to v podobě návrhu na vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku v souladu s ustanovením § 258 Občanského zákoníku. Rozhodnutí Arbitrážní komise tak jsou vystavena ještě většímu „tlaku“ než tomu je v případě rozhodnutí Sboru rozhodců v první instanci, a to z důvodu, že zatímco v případě Sboru rozhodců je možná náprava ze strany odvolacího rozhodčího senátu, tak v u Arbitrážní komise taková možnost není, tudíž Svaz se tímto vystavuje tomu, i s ohledem na to, že Arbitrážní řád nedosahuje preciznosti a kvality Procesního řádu FAČR, že bude případný člen Svazu se svým návrhem na neplatnost rozhodnutí orgánu spolku u obecného soudu úspěšný.

Zatímco působnost Sboru rozhodců je vymezena pozitivně, tak působnost Arbitrážní komise je vymezena toliko negativně, a to formou jakési zbytkové klauzule, když článek 2 Stanov Svazu stanovuje, že: „*Arbitrážní komise je orgánem*

Českého svazu ledního hokeje, z. s., který ve smyslu čl. 16 stanov ČSLH řeší spory mezi členy a orgány ČSLH, jejichž řešení není upraveno žádným předpisem ČSLH a které se nepodaří vyřešit smírem a jakož i přezkum rozhodnutí výkonného výboru ČSLH o vyloučení člena z ČSLH“. V tomto kontextu je potřeba upozornit, že působnost Arbitrážní komise vymezená ve Stanovách Svazu se neshoduje s vymezením, které je uvedeno v článku 2 Arbitrážního řádu, kde je tato vymezena následovně: „*Arbitrážní komise (...) řeší spory mezi členy ČSLH a spory mezi členy a orgány ČSLH, jejichž řešení není upraveno žádným předpisem ČSLH a které se nepodaří vyřešit smírem a další případy uvedené v čl. 16 Stanov ČSLH, jakož i odvolání k rozhodnutí odvolací komise (...).* Jde však o zřejmé legislativní pochybení, jelikož současné znění článku 2 Arbitrážního řádu se shoduje se zněním článku 16 Stanov ČSLH před poslední novelizací. S ohledem na skutečnost, že lze mít za to, že Stanovy Svazu budou v souladu se zásadou *lex superior derogat inferiorit* mít vyšší právní sílu, je nutno vyjít z vymezení působnosti ve Stanovách Svazu; přesto by bylo žádoucí tento legislativní nedostatek za účelem integrity vnitrospolkové normativní úpravy odstranit.

Arbitrážní řízení lze zahájit v souladu s článkem 5 Arbitrážního řádu Svazu na základě návrhu člena Svazu nebo orgánu Svazu na zahájení rozhodčího řízení, přičemž tento musí v souladu s článkem 5 odst. 2 Arbitrážního řádu Svazu obsahovat označení navrhovatele, a to včetně dvou zástupců, popis dosavadního průběhu sporu, označení druhé strany, důkazní návrhy, vyjádření navrhovatele o způsobu pokusu o smírné vyřešení sporu, návrh rozhodnutí a doklad o zaplacení peněžitého vkladu. Problematická se jeví zejména povinnost navrhovatele označit jména dvou zástupců, jelikož ačkoliv lze dovést, že tato povinnost míří na členské kluby a případně jiné právnické osoby, a to s ohledem na skutečnost, že kompetence případných zástupců může navrhovatel doložit např. výpisem z obchodního rejstříku, tak textace článku 5 odst. 2 písm. a) Arbitrážního řádu Svazu vyvolává nejasnosti. Další otázkou, která v kontextu podaného návrhu vystává, je to, co bude následovat poté, co návrh nebude obsahovat povinné náležitosti. V Procesním řádu FAČR nalezneme v tomto kontextu precizní úpravu, Arbitrážní řád Svazu naproti tomu vytváří značnou míru diskrece Arbitrážní komise a současně poměrně vysokou míru právní nejistoty pro členy Svazu, a to s ohledem na skutečnost, že současná úprava Arbitrážní komisi umožňuje v různých případech rozhodovat jinak, tj. v jednom případě vadu návrhu prominout a v jiném nikoliv, či v jednom

případě poskytnou lhůtu delší a v jiném kratší; je tedy nutné spoléhat na to, že se Arbitrážní komise bude držet ustálení praxe a nebude se dopouštět v tomto směru nějakých excesů.

Arbitrážní řád není nějak obsáhlý ani co se týče následného průběhu arbitrážního řízení, kdy tomuto věnuje toliko 5 odstavců v článku 6 Arbitrážního řádu Svazu, ve kterých mj. např. uvádí, že předseda Arbitrážní komise Svazu vyzve na základě podaného návrhu sporné strany k výběru dvou členů senátu z členů Arbitrážní komise Svazu, přičemž však neříká nic o tom, co bude následovat poté, kdy obě strany navrhnou stejného rozhodce, nebo, že se před samotným řízením předseda Arbitrážní komise Svazu naposledy pokusí o smírné řešení sporu. Konečným rozhodnutím ve věci je dle článku 6 odst. 5 Arbitrážního řádu Svazu rozhodnutí ve sporné věci, proti kterému není přípustné odvolání.

Zatímco v rámci Fotbalové asociace České republiky je nesplnění povinnosti uložené vykonatelným rozhodnutím Sboru rozhodců FAČR disciplinární přečinem maření výkonu rozhodnutí dle ustanovení § 60 odst. 1 písm. c) Disciplinárního řádu FAČR, tak v případě nesplnění povinnosti či povinností uložených rozhodnutím Arbitrážní komise pro disciplinární trest v podobě vyloučení ze Svazu uloženým Výkonným výborem na základě podnětu Arbitrážní komise Svazu dle článku 16 odst. 3 Stanov Svazu žádnou oporu v disciplinárním řádu Svazu nenalezneme; ostatně jako tam nenalezneme definovanou ani žádnou jinou podstatu jakéhokoliv disciplinárního přečinu.

4.3 Rozhodčí řízení v rámci olympijského hnutí

Představitelem olympijského hnutí v České republice, který je na základě uznání ze strany Mezinárodního olympijského výboru jediný oprávněný subjekt na území České republiky toto řídit, je Český olympijský výbor, který je spolkem ve smyslu Občanského zákoníku. Hlavním posláním Českého olympijského výboru (dále „ČOV“) je v souladu s článkem 2 Stanov ČOV „*rozvíjení a šíření ideálů, a tím přispívání k tělesné a duchovní výchově občanů a zejména mládeže v duchu olympionismu*“.

ČOV se při rozhodování, zda v souladu s ustanovením § 265 a následující Občanského zákoníku zřídit pro řešení záležitostí náležejících do spolkové samosprávy rozhodčí komisi, nebo zvolit režim spadající mimo rámec zákona o

rozhodčím řízení, vydal na pomyslné křižovatce nejen na rozdíl od Fotbalové asociace České republiky či Českého svazu ledního hokeje, ale též drtivé většiny spolků působících v rámci sportovního prostředí, cestou zřízení rozhodčí komise ve smyslu zákona o rozhodčím řízení, *in concreto* článkem 5 odst. 5 Stanov ČOV, přičemž její bližší deskripce je pak zakotvena v článku 13 Stanov ČOV.

Občanský zákoník v ustanovení § 265 v obecné rovině vymezuje působnost rozhodčí komise tak, že tato rozhoduje sporné záležitosti náležející do spolkové samosprávy v rozsahu stanoveném stanovami. Stanovy ČOV v návaznosti na toto upravují působnost Rozhodčí komise ČOV v článku 13 odst. 3 tak, že do působnosti této patří jednak „*rozhodování o odvoláních proti rozhodnutím spolků, jejich předmětem je sportovní činnost, o porušení antidopingových pravidel ve smyslu Směrnice pro kontrolu a postih dopingů ve sportu v České republice a Světového antidopingového kodexu*“, jednak „*rozhodování o odvoláních v případech, kdy tuto pravomoc zakládají stanovy nebo jiné předpisy spolku, který je členem ČOV*“, a jednak „*rozhodování o opravných prostředcích proti rozhodnutím spolků, jejichž předmětem je sportovní činnost – členů ČOV nebo rozhodnutím ČOV ve sporu, jejichž předmět se vztahuje k olympijským hrám*“. S ohledem na shora uvedené lze konstatovat, že působnost Rozhodčí komise ČOV se tak omezuje výhradně na přezkum rozhodnutí, a to *in concreto* rozhodnutí vydaná Antidopingovým výborem České republiky či spolků, které jsou členem ČOV. Nad rámec toho pak Stanovy ČOV v článku 13 odst. 5 zakládají Rozhodčí komisi ČOV pravomoc rozhodovat spory dle zákona o rozhodčím řízení, a to za předpokladu, že účastníci uzavřou rozhodčí smlouvu v souvislosti „*se sportovní činností, činností sportovních subjektů a jejím zabezpečením*“. Zatímco působnost Rozhodčí komise ČOV vymezená v článku 13 odst. 3 Stanov ČOV je poměrně exaktní a nevyvolává větší pochybnosti, tak z textace vymezení působnosti dle článku 13 odst. 5 Stanov ČOV vyvstává několik otázek. Poměrně obecné a vágní je již konstatování, že „*Rozhodčí komise ČOV má pravomoc rozhodovat spory podle zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů*“, jelikož není zřejmé, jestli tím jsou myšleny obecně spory ve smyslu tohoto zákona, tak jak byly vymezeny ve třetí kapitole této práce, nebo spory ve smyslu ustanovení § 40e téhož zákona. Současně se pak jeví jako problematické i konstatování, že Rozhodčí komise ČOV má pravomoc takové spory rozhodovat v případě, že účastníci uzavřou rozhodčí smlouvu, a to s ohledem na skutečnost, že není patrné,

kdo by těmito účastníky měl být, tj. jestli to může být „kdokoliv“, nebo pouze člen ČOV. Textovou interpretací předmětného ustanovení bychom museli dojít k závěru, že účastníkem může být „kdokoliv“, což však z hlediska litery obecných právních předpisů není možné, a to s ohledem na skutečnost, že rozhodčí komise spolku jsou vnitrospolkovým orgánem, který může rozhodovat sporné záležitosti náležející do spolkové samosprávy, tj. nikoliv sporné záležitosti osob, které nejsou členy daného spolku. Lze si však představit, že si osoby, které nejsou členy ČOV, v rozhodčí smlouvě stanoví, že rozhodci ve smyslu ustanovení § 7 a následujícího zákona o rozhodčím řízení se ustanoví z osob, které jsou členy Rozhodčí komise ČOV.

Jako matoucí se pak jeví i to, že vymezení působnosti Rozhodčí komise ČOV se v rámci tohoto liší svým zněním ve Stanovách ČOV a ve Statutu Rozhodčí komise ČOV, který v článku 7.2.1. stanovuje, že: „*Rozhodčí komise ČOV má pravomoc rozhodovat spory podle zák. č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů, (ve znění pozdějších předpisů), pokud účastníci uzavřou rozhodčí smlouvu nebo smlouvu o rozhodci v souvislosti se sportovní činnosti sportovních subjektů a jejího zabezpečení nebo je některý z účastníků sporu členem ČOV nebo pokud se spor jakkoliv dotýká olympijských her nebo olympijského hnutí (...)*“. Textace předmětného ustanovení ve Statutu Rozhodčí komise ČOV pak podporuje výše nastíněný výklad, kdy lze mít za to, že účastníkem může být „kdokoliv“, a to s ohledem na skutečnost, že jednak konstruuje působnost ve vztahu k účastníkům obecně a jednak ve vztahu k účastníkům, kteří jsou členy ČOV, respektive, kdy alespoň jeden z účastníků sporu je členem ČOV. S ohledem na skutečnost, že Statut Rozhodčí komise ČOV byl schválen Výkonným výborem dne 6. 11. 2013 a poslední novelizace Stanov ČOV nabyla účinnosti dne 18. 4. 2018, lze mít za to, že s ohledem na vyšší právní sílu Stanov ČOV, tj. princip *lex superior derogat inferiori*, jakož i princip *lex posterior derogat legi priori*, je platné a účinné vymezení působnosti Rozhodčí komise ČOV dle Stanov ČOV; to však neodstraňuje výše nastíněný problém s interpretací pojmu účastník.

Činnost Rozhodčí komise ČOV, která je v souladu s článkem 13 odst. 1 Stanov ČOV tvořena sedmi členy, kteří jsou řádně zapsáni ve spolkovém rejstříku²⁸, tj. není nutno uplatnit fikci zakotvenou v ustanovení § 266 odst. 1 Občanského zákoníku, který stanovuje, že v situaci, kdy stanovy spolku explicitně nestanoví

²⁸ Ke dni 17. 3. 2020 - Mgr. Martin Bělina, JUDr. Jaromír Bláha, JUDr. Martin Maisner, Ph.D., MCI Arb., JUDr. Ing. Pavel Šafář, Mgr. Lukáš Trojan, Mgr. Martin Procházka, Mgr. Petr Slepíčka.

počet členů rozhodčí komise, má tato tři členy, je pak krom Stanov ČOV vymezena dále ve Statutu Rozhodčí komise ČOV a v Jednacím řádu Rozhodčí komise ČOV; tato diverzifikace úpravy rozhodčího řízení před Rozhodčí komisí ČOV se z hlediska přehlednosti nejeví jako příliš šťastná a jako účelnější by se jevilo vytvoření jednoho řádu, který by obsahoval jednak ustanovení ve vztahu k statutu rozhodčí komise, tak též ustanovení ve vztahu k řízení před touto.

Jako zvláštní se jeví nad rámec výše uvedeného i konstrukce způsobu rozhodování Rozhodčí komise ČOV v Jednacím řádu této, kdy je v ustanovení § 2 odst. 1 stanoveno, že „komise rozhoduje o dovoláních ve tříčlenných senátech“, a to s ohledem na skutečnost, že je zde najednou zřízen jakýsi institut dovolání, který na jednu stranu Stanovy ČOV neznají, ale na straně druhé na něj v jistém smyslu pamatuje Statut Rozhodčí komise ČOV, když působnost této rozděluje na rozhodování o dovolání a prvostupňové řešení sporů. Pakliže bychom přijali premisu, že institut dovolání v zásadě představuje návrh na zahájení rozhodčího řízení před Rozhodčí komisí ČOV ve smyslu článku 7.1 Statutu Rozhodčí komise ČOV, tak by však vyvstala otázka, jakým způsobem bude Rozhodčí komise rozhodovat ČOV o věcech, o kterých Statut Rozhodčí komise ČOV v článku 7.2 stanovuje, že se jedná o prvostupňové řešení sporů. S ohledem na ustanovení § 2 odst. 7 Jednacího řádu ČOV by se dalo textovou interpretací dojít k závěru, že tyto věci bude rozhodovat Rozhodčí komise ČOV v plném obsazení. Ačkoliv předmětné ustanovení stanovuje, že rozhodčí komise rozhoduje v plném obsazení o jiných věcech, zejména pak o věcech organizačních, o přijetí jednacího řádu, o zprávách o činnosti a podobně, tj. mohli bychom sem, jak již bylo uvedeno výše, při demonstrativním charakteru uvedeného výčtu podřadit i prvostupňové řešení sporu ve smyslu článku 7.2 Statutu Rozhodčí komise ČOV, tak spíše lze mít za to, že tyto budou řešit stejně jako „dovolání“ tříčlenné rozhodčí senáty, jelikož se jedná o charakterově obdobné věci, zatímco v případě ustanovení § 2 odst. 7 Jednacího řádu ČOV je zřejmé, že jde o věci administrativně-organizačního charakteru.

Za účelem zajištění integrity rozhodčího řízení, tj. nezávislého a nestranného rozhodování, je stejně jako v případě Fotbalové asociace České republiky a Českého svazu ledního hokeje zakotven v Jednacím řádu Rozhodčí komise ČOV jednak institut notifikační povinnosti rozhodce, pakliže je tento členem svazu, který je účastníkem řízení, a jednak institut námítky podjatosti. Pozitivní je, že skrze námítku podjatosti, o které rozhodují zbývající členové rozhodčího senátu, lze

z řízení vyloučit jakéhokoliv člena rozhodčího senátu, což v případě Českého svazu ledního hokeje, alespoň dle Arbitrážního řádu ČSLH, možné není. S ohledem na to, že řízení před Rozhodčí komisí ČOV je rozhodčím řízením ve smyslu zákona o rozhodčím řízení, tak ačkoliv se notifikační povinnost rozhodce dle ustanovení § 2 odst. 5 Jednacího řádu ČOV omezuje toliko na skutečnost, že rozhodce je jako člen rozhodčího senátu členem svazu, který je účastníkem řízení, tak lze konstatovat, že s ohledem na zákon o rozhodčím řízení je tato notifikační povinnost širší, kdy by rozhodce měl účastníkům sdělit jakékoliv okolnosti zakládající jeho poměr k věci, k účastníkům řízení nebo k jejich zástupcům, které by mohly v očích účastníků řízení vyvolat pochyby o jeho nepodjatosti.

Řízení před Rozhodčí komisí ČOV lze zahájit na návrh²⁹, který musí v souladu s ustanovením § 11 odst. 1 Jednacího řádu Rozhodčí komise ČOV obsahovat obligatorní náležitosti, tj. mimo jiné označení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje a orgánu, který rozhodnutí vydal, uvedení toho, čeho se dovolatel domáhá, či označení písemností a jiných důkazních návrhů, které mají prokázat navrhovatelův nárok a tvrzené skutečnosti. Pokud podaný návrh splňuje všechny náležitosti, je v souladu s ustanovením § 12 odst. 1 Jednacího řádu Rozhodčí komise ČOV zaslán druhému účastníku řízení s výzvou k vyjádření, a to ve lhůtě 15 dnů od doručení výzvy. Pakliže má rozhodčí senát následně za to, že je věc připravena k projednání, tak nařídí v souladu s ustanovením § 14 odst. 1 Jednacího řádu Rozhodčí komise ČOV ústní jednání; to však nebude v souladu s ustanovením § 14 odst. 2 Jednacího řádu Rozhodčí komise ČOV nařízeno jednak za předpokladu, že to navrhne některý z účastníků a ostatní účastníci s takovým návrhem vysloví souhlas, a jednak za předpokladu, že Rozhodčí komise ČOV dojde k závěru, že je věc možno rozhodnout bez nařízení ústního jednání a účastníci s takovým záměrem vysloví souhlas. Fakultativně pak může Rozhodčí komise ČOV v souladu s ustanovením § 14 odst. 4 Jednacího řádu Rozhodčí komise ČOV nařídit ústní jednání „o procesních podmínkách řízení nebo o zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci k novému rozhodnutí z důvodů čistě právních“, přičemž lze však mít za to, že ve většině případů o takových otázkách rozhodne bez nařízení ústního jednání.

²⁹ Ačkoliv Jednací řád Rozhodčí komise ČOV hovoří o dovolání, tak lze mít za to, že se bude obecně jednat o návrh, pod který lze podařit i záležitosti, které Statut Rozhodčí komise ČOV konstruuje jako prvoinstanční řešení sporů; pro tyto případy by se pak logicky neuplatnila 21denní lhůta, kterou Jednací řád Rozhodčí komise ČOV váže k dovolání.

Rozhodčí řízení před Rozhodčí komisí ČOV končí vydáním rozhodnutí ve věci samé nebo usnesení o zastavení řízení. S ohledem na skutečnost, že Jednací řád Rozhodčí komise ČOV sám nestanoví náležitosti takového rozhodnutí, tak je nutno vyjít ze zákona o rozhodčím řízení. Jako poměrně problematické se jeví ustanovení § 19 Jednacího řád Rozhodčí komise ČOV, které stanovuje následující: „Rozhodnutí komise je konečné a závazné pro účastníky a není proti němu přípustné další odvolání či jiný opravný prostředek s touto výjimkou: proti rozhodnutí komise ve věcech, jejichž předmět se vztahuje k olympijským hrám, je přípustné další odvolání k Rozhodčímu soudu pro sport při Mezinárodním olympijském výboru v Lausanne, Švýcarsko (...).“, ve věci konstruované výjimky, a to s ohledem na skutečnost, že rozhodnutí rozhodčí komise ve formě rozhodčího nálezu je exekučním titulem ve smyslu zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Je tedy otázkou, jak by se postupovalo v situaci, kdy by oprávněný z vydaného rozhodčího nálezu podal návrh na zahájení exekučního řízení a povinný se v mezidobí v souladu s ustanovením § 19 Jednacího řád Rozhodčí komise ČOV odvolal k Rozhodčímu soudu pro sport při Mezinárodním olympijském výboru.

4.4 Rozhodčí řízení v golfovém prostředí

Představitelem golfového hnutí na území České republiky je Česká golfová federace, z. s., jejímž účelem je v souladu se základním předpisem České golfové federace, z. s. (dále „ČGF“ nebo „Federace“), tj. se stanovami, *in concreto* s článkem 1 odst. 2 Stanov ČGF, pečování o rozvoj golfu v České republice a vytváření všestranných a rovnoprávných podmínek tohoto.

Federace se při rozhodování, zda v souladu s ustanovením § 265 a následující Občanského zákoníku zřídit pro řešení záležitostí náležejících do spolkové samosprávy rozhodčí komisi, nebo zvolit režim spadající mimo rámec zákona o rozhodčím řízení, vydala stejně jako Český olympijský výbor, cestou zřízení rozhodčí komise ve smyslu zákona o rozhodčím řízení, *in concreto* článkem 4 Stanov ČGF, přičemž její bližší deskripce je pak zakotvena v článku 12 Stanov ČGF.

Působnost Rozhodčí komise ČGF je v článku 12 odst. 1 Stanov ČGF vymezena poměrně exaktně, a to tak, že tato *rozhoduje veškeré záležitosti náležející do spolkové samosprávy, zejména spory mezi členským subjektem a ČGF o placení členských příspěvků, o rozsahu nebo výkonu členských práv a plnění členských povinností, řeší vzájemné spory mezi členy a přezkoumává rozhodnutí o vyloučení členského subjektu, dalšího členského subjektu a čestného člena z ČGF*; toto vymezení v zásadě vychází z fikce, kterou Občanský zákoník vytváří v ustanovení § 265 pro případ, kdy stanovy neurčí působnost rozhodčí komise. Nad rámec výše uvedeného pak do působnosti Rozhodčí komise ČGF spadá v souladu s článkem 13 odst. 2 písm. a) Stanov ČGF též přezkum *rozhodnutí disciplinární komise, proti nimž byl řádně uplatněn opravný prostředek*.

Činnost Rozhodčí komise ČGF, která je v souladu s článkem 13 odst. 3 Stanov ČGF tvořena pěti členy, kdy alespoň dva z těchto musí mít vysokoškolské vzdělání v oboru právo, kteří jsou řádně zapsáni ve spolkovém rejstříku³⁰, je pak krom Stanov ČGF vymezena dále v Jednacím řádu Rozhodčí komise ČGF, který v zásadě svou strukturou koresponduje s Jednacím řádem Rozhodčí komise ČOV. Zatímco Jednací řád Rozhodčí komise ČOV však s ohledem na diverzifikovanou úpravu rozhodčího řízení disponuje některými problematickými místy, tak Jednací řád Rozhodčí komise ČGF je poměrně exaktní a zachovává si vysokou míru vnitřní koherence. Vytknout by se však dala skutečnost, že všichni členové Rozhodčí komise ČGF jsou voleni Konferencí ČGF, což do složení rozhodčí komise nutně vnáší jistý aspekt „političnosti“; z obdobného důvodu bylo v rámci fotbalového prostředí přikročeno ke zrušení Arbitrážní komise FAČR, jejíž členové³¹ byli voleni Valnou hromadou, které se neúčastní hráči, tudíž tito nemohli, na rozdíl od členských klubů, se kterými se dostávají nejčastěji do sporu, její složení ovlivnit. V tomto kontextu je potřeba upozornit, že Stanovy ČGF jsou poměrně zmatečné v tom smyslu, zda může být členem Federace fyzická osoba, tj. typicky například profesionální hráč golfu. Pakliže by tomu bylo tak, že profesionální hráč golfu být členem Federace nemůže, nýbrž může být toliko členem například Profesionální golfové asociace hráčů golfu v České republice, kdy členství v Profesionální golfové asociace hráčů golfu v České republice automaticky nezakládá členství ve Federaci, tak by v zásadě postrádalo smysl vymezení působnosti Rozhodčí komise

³⁰ Ke dni 18. 3. 2020 – JUDr. Ing. Richard Myslíl, Mgr. Pavel Vidura, Ing. Prokop Sedlák, Ing. Oldřich Res, JUDr. Martin Šebek.

³¹ Arbitrážní komise FAČR se skládala ze sedmi členů.

ČGF v rozsahu rozhodování sporů mezi členy, jelikož to by v zásadě znamenalo toliko spory mezi jednotlivými členskými subjekty, tj. například Českou seniorskou golfovou asociací a Profesionální golfovou asociací hráčů golfu v České republice, přičemž v případě vzniku sporu mezi profesionálním hráčem a klubem, jehož je hráč členem, by se hráč musel obrátit na civilní soud a nikoliv na Rozhodčí komisi ČGF.

Rozhodčí komise ČGF rozhoduje jednotlivé případy v souladu s ustanovením § 2 odst. 1 Jednacího řádu ČGF vždy v plném složení, přičemž usnášeníschopná je za předpokladu, že jsou přítomni alespoň tři členové. Jako problematické se jeví ustanovení vztahující se k (ne)podjatosti rozhodce a jeho případného vyloučení, tj. *in concreto* jednak ustanovení § 2 odst. 4 Jednacího řádu ČGF, které stanovuje následující: „Člen komise, který je členem členského subjektu ČGF, který je účastníkem řízení, nemůže v tomto řízení hlasovat (...)“, a jednak ustanovení § 2 odst. 6 Jednacího řádu ČGF, které stanovuje následující: „Účastník řízení může vznést námitku podjatosti proti kterémukoli členu komise. Tato námitka musí být odůvodněna. O námitce rozhodují zbývající členové komise.“, a to z důvodu, že z předmětných ustanovení nevyplývá, pakliže účastník řízení vznesl námitku podjatosti, zda v případě, že Rozhodčí komise ČGF rozhodne, že je tato důvodná, rozhodce z projednávání věci vyloučí anebo stejně jako dle § 2 odst. 4 Jednacího řádu ČGF rozhodne o tom, že rozhodce nemůže toliko v řízení hlasovat. Lze se domnívat, že režim, kdy je rozhodci toliko znemožněno hlasovat, je v rozporu s ustanovením § 8 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení, které stanovuje, že „rozhodce je vyloučen z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jeho poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je tu důvod pochybovat o jeho nepodjatosti“, tj. nikoliv pouze z hlasování (rozhodování), ale též z projednávání, což z předmětných ustanovení Jednacího řádu ČGF nevyplývá.

Řízení před Rozhodčí komise ČGF je zahájeno na žádost o projednání věci touto, přičemž v souladu s ustanovením § 10 odst. 1 Jednacího řádu ČGF musí žádost o projednání obsahovat „označení rozhodnutí, proti kterému žádost směřuje a orgánu, který rozhodnutí vydal, uvedení toho, čeho se dovolatel domáhá, označení písemností a jiných důkazních návrhů, které mají prokázat navrhovatelův nárok, datum odeslání žádosti a označení zástupce strany v řízení a jeho adresy.“ Z textace uvedeného ustanovení je zřejmé, že Federace při přijetí Jednacího řádu Rozhodčí komise ČGF vycházela z textace Jednacího řádu ČOV, jelikož, když

přejdeme téměř totožnou strukturu, přejímá, zřejmě nevědomky, i některé termíny, které však se zbytkem řádu a Stanovami ČGF nekorespondují, tj. například, když v ustanovení § 10 odst. 1 písm. c) stanovuje, že „*se dovolatel dovolává*“. Stejně tak je poměrně zmatečné to, že ustanovení § 10 odst. 1 písm. a) Jednacího řádu ČGF předpokládá existenci nějakého předchozího rozhodnutí, vůči kterému má žádost směřovat, což však nekoresponduje s vymezením působnosti Rozhodčí komise ČGF dle článku 12 odst. 1 Stanov Federace.

Stejně jako v případě Rozhodčí komise ČOV, tak i řízení před Rozhodčí komisí ČGF končí v souladu s ustanovením § 17 odst. 1 Jednacího řádu Rozhodčí komise ČGF vydáním rozhodčího nálezu nebo usnesením o zastavení řízení, přičemž stejně jako Jednací řád Rozhodčí komise ČOV, tak i Jednací řád Rozhodčí komise ČGF neobsahuje vymezení náležitostí, které musí obsahovat rozhodčí nález, tudíž tyto je nutno odvodit z příslušných ustanovení zákona o rozhodčím řízení. V souladu s ustanovením § 18 Jednacího řádu ČGF je rozhodnutí komise konečné a není proti němu přípustný žádný opravný prostředek.

4.5 Shrnutí

Jak již bylo uvedeno výše, tak rozhodčí řízení můžeme v rámci českého sportovního prostředí rozdělit na rozhodčí řízení ve smyslu zákona o rozhodčím řízení a *quasi* rozhodčí řízení probíhající mimo rámec tohoto zákona. Pakliže se podíváme, jak se při rozhodování, zda v souladu s ustanovením § 265 a následující Občanského zákoníku zřídit pro řešení záležitostí náležejících do spolkové samosprávy rozhodčí komisi, nebo zvolit režim spadající mimo rámec zákona o rozhodčím řízení, rozhodly jednotlivé české národní sportovní svazy, tak je nutno konstatovat, že drtivá většina těchto zvolila buď režim *quasi* rozhodčí řízení probíhající mimo rámec zákona o rozhodčím řízení, nebo toto ve svých předpisech nijak neupravuje; z celkového počtu 75 členských svazů České unie sportu, z. s., jejíž členy jsou krom národních sportovních svazů, též sportovní kluby a tělovýchovné jednoty³², se touto cestou vydalo 58 národních sportovních svazů, *in concreto* například Fotbalová asociace České republiky, Český svaz ledního hokeje, Český atletický svaz, Česká basketbalová federace, atd., tj. více než ¾ všech členských národních sportovních svazů (cca 77 %). Naproti tomu rozhodčí

³² *Česká unie sportu. Co je ČUS?* [online]. [cit. 18.3.2020]. Dostupné na <https://www.cuscz.cz/onas/co-je-cus.html>.

komisi pro řešení záležitostí náležejících do spolkové samosprávy zřídilo v souladu s ustanovením § 265 zákona o rozhodčím řízení toliko 8 národních sportovních svazů, *in concreto* Česká golfová federace, Česká rugbyová unie, Český svaz cyklistiky, Česká asociace squashe, Český svaz tanečního sportu, Česká triatlonová asociace, Česká asociace stolního tenisu a Český svaz vodního motorismu (cca 11 %); do této skupiny bychom pak mohli zařadit též Český svaz jachtingu, Český svaz plaveckých sportů, Český svaz vzpírání či Českomoravskou sáňkařskou asociaci, kteří sic vlastní rozhodčí komisi nezřídily, tak v rámci stanov delegovaly pravomoc ve vztahu k řešení vybraných záležitostí náležejících do spolkové samosprávy Rozhodčí komisi ČOV. Současně je nutno podotknout, že ne všechny národní sportovní svazy dostaly ve vztahu k zřízení rozhodčí komise všem formálním a materiálním náležitostem, kdy například v případě Českého svazu cyklistiky či České triatlonové asociace není rozhodčí komise společně se svými členy vůbec zapsána ve spolkovém rejstříku. Zbylou část pak tvoří národní sportovní svazy, u nichž není zcela patrné, v jakém režimu daný spolkový orgán, kterému je svěřena působnost v rámci řešení vybraných sporných záležitostí náležejících do spolkové samosprávy, funguje; je tomu tak například u České fotbalové asociace.³³

Lze se domnívat, že jedním z důvodů výše nastíněného poměru může být zejména povaha a právní účinky rozhodnutí vydaného v rámci těchto řízení. Zatímco, jak již bylo uvedeno v úvodu této kapitoly, rozhodčí nález vydaný rozhodčí komisí je v souladu s ustanovením § 40 odst. 1 písm. c) zákona č. 120/2000 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, ve znění pozdějších předpisů, exekučním titulem se všemi souvisejícími účinky, tak rozhodnutí orgánu spolku v rámci *quasi* rozhodčího řízení charakter exekučního titulu naproti tomu nemá. Jednotlivé sportovní svazy, tak zřejmě vyhodnotily, že by tato skutečnost mohla pro dané sportovní odvětví představovat značně nestabilní element.

Za účelem demonstrace fungování rozhodčího řízení ve sportovním prostředí byla v rámci této kapitola provedena detailní deskripce fungování tohoto v rámci Fotbalové asociace České republiky a Českého svazu ledního hokeje, jakožto představitelů *quasi* rozhodčího řízení, a Českého olympijského výboru a České golfové federace, jakožto představitelů rozhodčího řízení ve smyslu zákona o

³³ Česká unie sportu. *Po sportech dle abecedy?* [online]. [cit. 18.3.2020]. Dostupné na <https://www.cuscz.cz/kontakty/po-sportech-dle-abecedy.html>

rozhodčím řízení. S ohledem na provedenou deskripci lze konstatovat, že většina spolkových úprav vykazuje značné nedostatky, ať už z hlediska vymezení působnosti jednotlivých orgánů či popisu samotného rozhodčího řízení; výjimku představuje toliko Fotbalová asociace České republiky. Jedná se o poměrně překvapivou skutečnost s ohledem na to, že za účelem deskripce byly vybrány subjekty, u kterých s ohledem na jejich význam v rámci sportovního prostředí, by se dala očekávat precizní úprava v podobě vnitrospolkových normativních předpisů.

5 KOMPARACE ROZHODČÍHO ŘÍZENÍ VE VYBRANÝCH SPORTOVNÍCH ODVĚTVÍCH V ČESKÉ REPUBLICCE A SLOVENSKÉ REPUBLICCE

V návaznosti na kapitolu č. 4, ve které byla pozornost zaměřena na rozhodčí řízení ve sportovním prostředí v České republice, bude v rámci této kapitoly jednak nejprve provedena deskripce právní úpravy a fungování rozhodčího řízení ve sportovním prostředí ve Slovenské republice, jednak bude toto demonstrováno na příkladu vybraných sportovních odvětví a v neposlední řadě pak provedena detailní komparace právní úpravy a fungování rozhodčího řízení v obou zemích bývalé federativní republiky, a to jak v obecné rovině, tak v rámci vybraných sportovní odvětví, tj. *in concreto* fotbalového a hokejového prostředí. Komparace české a slovenské právní úpravy v rámci těchto dvou sportovní odvětví bude provedena v pěti základních aspektech, tj. (1) režimu, ve kterých rozhodčí řízení v daném sportovním odvětví v obou zemích probíhá, (2) složení orgánu, před kterým rozhodčí řízení probíhá, a to včetně procesu jeho ustanovení, jakož i vstupních nároků na členy těchto orgánů, (3) zajištění nezávislosti a integrity rozhodovací činnosti, (4) vymezení působnosti, a (5) průběhu řízení, tj. zejména s ohledem na to, zda jsou předmětná řízení jednoinstanční nebo dvojinstanční, zda existuje obligatorní povinnost nařídit ústní jednání či v jakým způsobem jsou jednotlivé záležitosti před jednotlivými orgány rozhodovány.

5.1 Rozhodčí řízení ve sportovním prostředí ve Slovenské republice

Úvodem je potřeba upozornit na skutečnost, že ačkoliv právní úprava sportu v České a Slovenské republice vykazuje řadu podobných aspektů, tak lze mezi nimi nalézt celou řadu rozdílů, přičemž tím hlavním je už samotná skutečnost, že zatímco ve Slovenské republice je sport regulován samostatným zákonem o sportu, *in concreto* zákonem č. 440/2015 Z. z., o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ve znění pozdějších předpisů, tak v České republice takový zákon nenalezneme a sportovní prostředí je tu regulováno, pakliže odhlédneme od zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, který sice upravuje důležitou oblast fungování sportu, tj. jeho financování, ale je toliko stručným předpisem, který nikterak neupravuje, a ani tu ambici nemá, samotné fungování

sportu, a to jak na úrovni jednotlivých sportovních svazů, tak úrovních v této hierarchické struktuře nižších, jak již bylo uvedeno v úvodu této práce, zejména Občanským zákoníkem.

V rámci slovenského právního řádu lze rozhodčí řízení rozdělit na rozhodčí řízení ve smyslu zákona č. 244/2002 Z. z., o rozhodcovskom konaní, ve znění pozdějších předpisů, a jakési *quasi* rozhodčí řízení před orgány jednotlivých národních sportovních svazů, *in concreto* orgány pro řešení sporu ve smyslu ustanovení § 19 odst. 2 písmena g) a § 52 a následující zákona č. 440/2015 Z. z., o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ve znění pozdějších předpisů. Zatímco v prvním případě bude řízení probíhat dle zákona č. 244/2002 Z. z., o rozhodcovskom konaní, ve znění pozdějších předpisů, tak *quasi* rozhodčí řízení před orgány pro řešení sporů se bude řídit dle vnitřních normativních pravidel daného národního sportovního svazu, tj. mimo režim zákona č. 244/2002 Z. z., o rozhodcovskom konaní, ve znění pozdějších předpisů, přičemž jejich konkrétní podoba bude záležet na rozhodnutí daného národního sportovního svazu, kdy zákon č. 440/2015 Z. z., o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ve znění pozdějších předpisů, v tomto kontextu v ustanovení § 52 odst. 3 stanovuje toliko následující: „*Orgány na řešení sporů vykonávají působnost dle odstavce 2 v souladu s pravidly soutěže, předpisy sportovní organizace, mezinárodními předpisy, předpisy a rozhodnutími při dodržování zásady spravedlivého procesu.*“, tj. poskytuje národním sportovním svazům poměrně širokou diskreci ve vztahu nastavení vnitřních normativních pravidel, dle kterých se bude rozhodčí řízení řídit.

Národní sportovní svazy jsou pak v souladu s ustanovením § 12 zákona č. 244/2002 Z. z., o rozhodcovskom konaní, ve znění pozdějších předpisů, pro účely rozhodčího řízení v pravém slova smyslu oprávněny zřídit stálý rozhodčí soud. Nutno však podotknout, že institut stálého rozhodčího soudu, kdy seznam těchto je uveřejněn na stránkách slovenského Ministerstva vnitra, nevyužil ani jeden národní sportovní svaz. Všechny se tedy při rozhodování, zda v souladu s ustanovením § 12 zákon č. 244/2002 Z. z., o rozhodcovskom konaní, ve znění pozdějších předpisů, zřídit pro řešení sporných záležitostí spadajících do působnosti daného národního sportovního svazu stálý rozhodčí soud, nebo se omezit na režim spadající mimo rámec zákona č. 244/2002 Sb., o rozhodcovskom konaní, ve znění pozdějších předpisů, vydaly cestou zřízení orgánu pro řešení sporů dle ustanovení § 19 odst. 1 písm. g) a § 52 a následující zákona č. 440/2015 Z. z., o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ve znění pozdějších předpisů.

V tomto kontextu se nabízí otázka, zda by vytvoření stálého rozhodčího soudu národním sportovním svazem vyloučilo současnou existenci orgánu pro řešení sporů ve smyslu ustanovení § 19 odst. 2 písmena g) a § 52 a následující zákona č. 440/2015 Z. z., o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ve znění pozdějších předpisů. S ohledem na skutečnost, že vymezení působnosti stálého rozhodčího soudu, které nesmí být v rozporu s ustanovením § 1 odst. 1 písm. a) zákona č. 244/2002 Sb., o rozhodcovskom konaní, ve znění pozdějších předpisů, jinak výhradně náleží do diskrece národního sportovního svazu, a fakt, že vymezení působnosti orgánů pro řešení sporů v ustanovení § 52 odst. 2 zákona č. 440/2015 Z. z., o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ve znění pozdějších předpisů, je koncipováno jako výčet skutečností, které jsou tyto oprávněny, tj. nikoliv povinny, rozhodovat, lze mít za to, že zřízení stálého rozhodčího soudu nevyklučuje současnou existenci orgánu pro řešení sporů, kdy působnost v rámci zkoumané problematiky může být mezi tyto rozdělena.

5.2 Rozhodčí řízení ve fotbalovém prostředí ve Slovenské republice

Představitelem fotbalového hnutí na území Slovenské republiky je Slovenský futbalový zväz, jehož účelem je v souladu se základním předpisem Slovenského futbalového zväzu (dále „SFZ“), tj. se stanovami, *in concreto* s článkem 3 Stanov SFZ organizování fotbalu na území Slovenské republiky, jakož i naplnění veřejného zájmu ve sportu, kterým je podpora a rozvoj sportu mládeže, zabezpečování přípravy a účasti sportovní reprezentace na významných soutěžích, ochrana integrity sportu a podpora zdravého způsobu života obyvatelstva.

Jak již bylo uvedeno v závěru předchozí části, tak většina národních sportovních svazů, tj. včetně Slovenského futbalového zväzu, se vydala cestou, kterou jim otevřel zákon č. 440/2015 Z. z., o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ve znění pozdějších předpisů, tj. cestou zřízení orgánu pro řešení sporů dle ustanovení § 19 odst. 1 písm. g) a § 52 a následující citovaného zákona, a to *in concreto* v podobě Komory SFZ pro řešení sporů zakotvené v článku 59 Stanov SFZ.

Působnost Komory SFZ pro řešení sporů (dále „Komora“) je vymezena v článku 59 odst. 2 a 3 Stanov SFZ a článku 2 odst. 1 Pořádku Komory, a to tak, že tato je v obecné rovině oprávněna rozhodovat spory mezi členy SFZ vyplývajících ze smluvních vztahů a z povinností uložených předpisy a rozhodnutími SFZ,

konkrétně pak jednak spory mezi osobami s příslušností k SFZ, osobami s příslušností k SFZ a SFZ jako takovým vzniknuvší v souvislosti se sportovní činností prováděné na základě předsmělných a smluvních vztahů, a to včetně takových sporů s mezinárodním prvkem, a jednak spory vyplývající z porušení předpisů SFZ, Union of European Football Associations (dále „UEFA“) nebo Federation International Football Association (dále „FIFA“) anebo z porušení rozhodnutí SFZ, UEFA anebo FIFA.

Komora je v souladu s článkem 5 odst. 1 Pořádku Komory složena z 18 členů, a to *in concreto* z předsedy Komory, místopředsedy Komory, osmi členů „zastupujících“ kluby³⁴ a osmi členů „zastupujících“ hráče³⁵. Jako zvláštní se v tomto kontextu jeví konstrukce, kdy by dle textace předmětného ustanovení měli jednotliví členové Komory někoho „zastupovat“, a to s ohledem na skutečnost, že pak člen Komory má v řízení rozhodovat nestranně a nezávisle, kdy za tímto účelem je v Pořádku Komory jednak v článku 15 odst. 2 zakotvena notifikační povinnost člena Komory, kdy je tento povinný oznámit předsedovi Komory skutečnosti, které jsou důvodem pro jeho vyloučení, a jednak v článku 16 pak zakotven institut námítky podjatosti.

Samotné řízení probíhá zpravidla před tříčlenným senátem a lze ho zahájit na návrh hráče, členského klubu nebo samotného SFZ, přičemž tento musí v souladu s článkem 20 odst. 1 Pořádku Komory obsahovat „*jméno, příjmení, funkci a adresu anebo název a sídlo navrhovatele, jakož i jméno, příjmení, funkci a adresu anebo název a sídlo zástupce navrhovatele, elektronickou adresu pro doručování písemnosti v rámci řízení, označení odpůrce, popis rozhodných skutečností, předmět sporu, právní základ návrhu, označení důkazních návrhů, hodnotu předmětu sporu, pakliže jde o majetkový spor, prohlášení, že v téže věci nebylo zahájeno, neprobíhá nebo nebylo pravomocně skončeno jednání u jiného orgánu, datum a podpis navrhovatele.*“ V případě, že podaný návrh neobsahuje výše uvedené náležitosti, vyzve ho tajemník Komory v souladu s článkem 20 odst. 6 Pořádku Komory k odstranění vad v přiměřené lhůtě. Pokud návrh všechny náležitosti obsahuje, nebo navrhovatel vady návrhu odstraní ve stanovené lhůtě, tak tajemník Komory zašle návrh s výzvou k vyjádření odpůrci.

Před vydáním rozhodnutí ve věci samé může senát fakultativně nařídit ústní jednání, pakliže to uzná s ohledem na předložené materiály za důvodné. Obsahové

³⁴ 6 členů „zastupujících“ profesionální kluby a 2 členy zastupující amatérské kluby.

³⁵ 6 členů „zastupujících“ profesionální hráče a 2 členy zastupující amatérské hráče.

náležitosti rozhodnutí Komory v zásadě korespondují s obsahovými náležitostmi rozhodčího nálezu vydaného Sborem rozhodců FAČR. Rozhodčí řízení před Komorou je koncipováno jako dvojinstanční, tj. Pořádek Komory připouští proti rozhodnutí senátu opravný prostředek v podobě odvolání, o kterém rozhoduje v souladu s článkem 36 odst. 1 Pořádku odvolací senát Komory, který se skládá z pěti členů Komory.

5.3 Rozhodčí řízení v hokejovém prostředí ve Slovenské republice

Představitelem hokejového hnutí na území Slovenské republiky je Slovenský zväz ľadového hokeja, mezi jehož cíle v souladu se základním předpisem Slovenského zväzu ľadového hokeja (dále „SZL`H“), tj. stanovami, *in concreto* s článkem 1.4.2. Stanov SZL`H, patří mj. zastupování, ochrana a prosazování zájmů hokeje ve vztahu k orgánům veřejné moci, mezinárodním sportovním organizacím a jiným sportovním organizacím, jejichž je SZL`H členem.

Stejně jako Slovenský fotbalový zväz, tak i SZL`H se namísto zřízení stálého rozhodčího soudu ve smyslu zákona č. č. 244/2002 Sb., o rozhodcovskom konaní, ve znění pozdějších předpisů, vydal cestou zřízení orgánu pro řešení sporů dle ustanovení § 19 odst. 1 písm. g) a § 52 a následující zákona č. 440/2015 Z. z., o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ve znění pozdějších předpisů, a to *in concreto* v podobě Arbitrážní komise SZL`H zakotvené v článku 5.2 Stanov SZL`H.

Působnost Arbitrážní komise SZL`H (dále „Arbitrážní komise“) je pozitivně vymezena v článku 5.2.1. Stanov SZL`H a článku 1 odst. 1 a článku 3 odst. 2 Pořádku pro řešení sporů SZL`H (dále „Pořádek“), v souladu s ustanovením § 52 odst. 2 zákona č. č. 440/2015 Z. z., o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ve znění pozdějších předpisů, tak, že Arbitrážní komise je oprávněna jednak rozhodovat spory vzniknuvší v souvislosti se sportovní činností SZL`H a osob s její příslušností, jednak přezkoumávat rozhodnutí sportovních organizací s příslušností k SZL`H a orgánů SZL`H, a soulad předpisů sportovních organizací s příslušností k SZL`H se Stanovami SZL`H v rozsahu, ve kterém jsou tyto pro sportovní organizace závazné, a jednak vykonává, s výjimkou antidopingových pravidel, působnost odvolacího orgánu proti rozhodnutím Disciplinárni komise SZL`H. Negativní vymezení působnosti Arbitrážní komise pak lze nalézt v článku 3 odst. 4 až 7 Pořádku, kdy tato není oprávněna rozhodovat spory, které se týkají

osob, které nemají příslušnost k SZL`H a spory, které se netýkají sportovní činnosti SZL`H, spory vzniknuvší v průběhu zápasů, o kterých rozhoduje rozhodčí, spory ve věci porušení antidopingových pravidel a spory, které nespádají do působnosti vymezené předpisy SZL`H nebo předpisy partikulární sportovní organizace s příslušností k SZL`H.

SZL`H je v souladu s článkem 5.2.4. Stanov SZL`H a článku 4 odst. 1 Pořádku tvořena třemi členy, a to *in concreto* předsedou a místopředsedou Arbitrážní komise, kteří jsou v souladu s článkem 5.2.4. Stanov SZL`H voleni Kongresem SZL`H a dle článku 3.7.5 Stanov SZL`H musí disponovat ukončeným vysokoškolským vzděláním v oboru právo získaným na vysoké škole ve Slovenské republice anebo ekvivalentním vzděláním získaným v zahraničí, a jedním členem voleným Výkonným výborem SZL`H, u kterého se ukončené vysokoškolské vzdělání ve formě výše uvedené nevyžaduje. Toliko tříčlenné složení se jeví jako značně limitující ve snaze zajistit integritu, jakož i nezávislost a nestrannost rozhodování Arbitrážní komise, a to jednak s ohledem na to, že Pořádek nezná žádný nástroj, jak vyloučit některého z členů Arbitrážní komise z projednávání věci, pakliže panují důvodné pochybnosti o jeho nestrannosti a nezávislosti, přičemž tato neexistence je však poměrně logická s ohledem na to, že v případě vyloučení jednoho z členů při tříčlenném složení není nikdo, kdo by daného člena Arbitrážní komise nahradil, a jednak s ohledem na to, že většina členů Arbitrážní komise, *in concreto* předseda a místopředseda, tj. 2 ze 3, je volena Kongresem SZL`H, tudíž do složení této je vnesen jistý prvek „političnosti“. Otázkou tedy je, do jaké míry je Stanovami a Pořádkem reálně zaručen a chráněn institut spravedlivého procesu; míru nejistoty ve vztahu k tomuto pak umocňuje též skutečnost, že proti rozhodnutí Arbitrážní komise není v souladu s článkem 14 odst. 5 Pořádku přípustný žádný opravný prostředek.

Stejně jako v případě Komory pro řešení sporů Slovenského fotbalového svazu, tak i v případě řízení před Arbitrážní komisí má toto charakter výhradně písemný, přičemž však Arbitrážní komise může v souladu s článkem 8 odst. 2 Pořádku fakultativně nařídit ústní jednání, pakliže to uzná s ohledem na předložené materiály za důvodné. Řízení jako takové lze zahájit na návrh, který musí v souladu s článkem 9 odst. 6 Pořádku obsahovat označení orgánu, kterému je návrh určen, označení účastníků řízení, uvedení, čeho se návrh týká, a to včetně odkazu na relevantní předpisy, jakož i uvedení toho, čeho se navrhovatel domáhá, datum a podpis navrhovatele. V situaci, kdy návrh tyto náležitosti neobsahuje, tak

Arbitrážní komise v souladu s článkem 9 odst. 9 Pořádku vyzve navrhovatele k jeho doplnění ve lhůtě, kterou mu za tímto účelem stanoví, přičemž v případě, že tak navrhovatel neučiní, řízení poté zastaví. Za předpokladu, že návrh všechny stanovená náležitosti obsahuje, anebo navrhovatel návrh po výzvě Arbitrážní komise doplnil, zašle tato návrh společně s výzvou k vyjádření ve lhůtě 7 dnů odpůrci.

Zatímco řízení před Komorou pro řešení sporů Slovenského fotbalového zväzu je koncipováno jako dvojnásťanční, tak řízení před Arbitrážní komisí, jak již bylo výše, je toľiko jednoinstanční a řízení před Arbitrážní komisí tak končí rozhodnutím ve věci, které v souladu s článkem 14 odst. 4.5. Pořádku obsahuje odůvodnění.

5.4 Komparace právní úpravy rozhodčího řízení ve sportovním prostředí v České republice a Slovenské republice

Jak již bylo nastíněno v úvodu této kapitoly, tak nejen právní úprava v oblasti sportu, ale též právní úprava rozhodčího řízení ve sportovním prostředí jako takového je v mnoha aspektech velmi podobná, což je s ohledem na skutečnost, že jak český právní řád, tak i slovenský právní řád v zásadě ve značné míře recipovaly společnou právní úpravu existující v rámci bývalé federativní republiky, poměrně logické. V posledních letech však zejména v souvislosti s přijetím nového českého Občanského zákoníku a s přijetím slovenského zákona č. 440/2015 Z. z., o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ve znění pozdějších předpisů, došlo v rámci práva občanského a v oblasti právní úpravy sportu k částečné diferencii české a slovenské právní úpravy rozhodčího řízení ve sportovním prostředí.

Základní koncepce rozhodčího řízení ve sportovním prostředí však v obou státech, i přes výše uvedené změny v obou právních řádech, stále vykazuje poměrně vysokou míru podobnosti, a to s ohledem na skutečnost, že jak v České, tak i ve Slovenské republice lze toto rozdělit na rozhodčí řízení ve smyslu zákona upravující rozhodčí řízení v pravém slova smyslu, a *quasi* rozhodčí řízení před orgány jednotlivých národních sportovních svazů probíhající mimo režim zákona upravující rozhodčí řízení v pravém slova smyslu. Zatímco v prvním případě bude řízení probíhat v rámci českého právního řádu dle zákona o rozhodčím řízení a v rámci slovenského právního řádu dle zákona č. 244/2002 Z. z., o rozhodcovskom konaní, ve znění pozdějších předpisů, tak *quasi* rozhodčí řízení se bude řídit dle

vnitřních normativních pravidel daného národního sportovního svazu, tj. mimo režim citovaných zákonů, přičemž jejich konkrétní podoba bude záležet na rozhodnutí daného národního sportovního svazu.

Zatímco však v rámci českého právního řádu je pro spolky, tj. i jednotlivé národní sportovní svazy, které se pro účely rozhodování sporných záležitostí náležejících do spolkové samosprávy, zákonem o rozhodčím řízení zřízen institut tzv. rozhodčí komise, tak v rámci slovenského právního řádu takový institut nenalezneme. Namísto toho jsou však národní sportovní svazy oprávněny v souladu s ustanovením § 12 zákona č. 244/2002 Z. z., o rozhodcovském konaní, ve znění pozdějších předpisů, zřídit stálý rozhodčí soud, tj. instituci, jejíž zřízení je v rámci českého právního řádu možné toliko prostřednictvím zvláštního zákona. Ačkoliv tedy zákon č. 244/2002 Z. z., o rozhodcovském konaní, ve znění pozdějších předpisů, formálně nezná institut rozhodčí komise spolku, tak materiálně jí je, alespoň co do formy jejího zřízení, fungování a postavení, právě stálý rozhodčí soud.

5.5 Komparace právní úpravy rozhodčího řízení ve fotbalovém prostředí v České republice a Slovenské republice

Jak již bylo uvedeno v úvodu této kapitoly, tak komparace právní úpravy rozhodčího řízení ve fotbalovém prostředí v českém a slovenském právním řádu bude provedena v pěti základních aspektech.

Co se týče prvního aspektu, tj. režimu, ve kterém rozhodčí řízení probíhá, tak lze konstatovat, že jak Asociace, tak i SFZ zvolily režim *quasi* rozhodčího řízení probíhající mimo rámec zákonů upravujících rozhodčí řízení v pravém slova smyslu, tj. režim, jenž ve vztahu ke stanovení pravidel, kterými se toto bude řídit, poskytuje Asociaci a SFZ poměrně značnou míru diskrece. Zatímco Asociace pro tyto účely v rámci svých Stanov zřídila nezávislý orgán v podobě Sboru rozhodců FAČR, tak Komora tak učinila v podobě Komory pro řešení sporů ve smyslu zákona č. 440/2015 Z. z., o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ve znění pozdějších předpisů.

Co se týče druhého aspektu, tj. složení obou orgánů, tak zatímco Sbor rozhodců je složen z 29 rozhodců, tak Komora disponuje toliko 18 členy. Samotný nižší počet členů Komory by zřejmě problematický nebyl za předpokladu, že tento je pro řádné fungování této dostačující a nepředstavuje riziko v podobě paralyzování její

činnosti. Jako problematické se však jeví forma prezentace a způsob konstrukce jejího složení, a to s ohledem na skutečnost, že zatímco Sbor rozhodců je složen z 29 rozhodců, kteří sic na návrh hráče nebo členského klubu jsou jmenováni Výkonným výborem FAČR, tak Komora je složena z 18 členů, kdy 16³⁶ z těchto jsou na oficiální stránkách SFZ v sekci Komory označení „příslušností“ k určitému okruhu subjektů, *in concreto* k profesionálním nebo amatérským klubům nebo hráčům, respektive jsou nejen zde, ale též v Pořádku Komory označeni jakožto „zástupci“ předmětného okruhu subjektů. Na tuto diferenci je pak současně navázán i způsob rozhodování, kdy jednotlivé senáty Komory jsou složené vždy z předsedy nebo místopředsedy Komory, jakožto předsedy senátu a dále pak ze „zástupce“ hráčů a klubů, ať už těch amatérských nebo těch profesionálních. S ohledem na logiku rozhodčího řízení, které je koncipováno jakožto řízení, které rozhodují nezávislí a nestranní rozhodci, kteří v žádném případě nejsou zástupci některé ze stran, je koncepce složení, kterou zvolil SFZ, poměrně nešťastná. Skutečnost, kdy je daný člen Komory „zástupce“ někoho a současně je těmito do Komory volen, pak zvyšuje riziko toho, že tento nestranně a nezávisle rozhodovat nebude. V tomto ohledu se jeví, jako mnohem vhodnější model fungující ve fotbalovém hnutí v České republice, kde jsou jednotliví členové Sboru rozhodců, jak již bylo uvedeno výše, jmenováni Výkonným výborem FAČR, a to na návrh hráče nebo členského klubu. Jednotliví rozhodci jsou pak v seznamu rozhodců uveřejněni bez uvedení toho, zda byl daný rozhodce navržen hráčem nebo členským klubem, jelikož je to skutečnost pro případná řízení zcela irelevantní. Závěrem pak nutno podotknout, že ve vztahu ke garanci kvality rozhodování, respektive vyšší míry její pravděpodobnosti, je na tom lépe Sbor rozhodců, a to s ohledem na skutečnost, že zatímco všichni členové Sboru rozhodců musí disponovat vysokoškolským vzděláním v oboru právo, tak v rámci Komory musí tímto disponovat toliko předseda a místopředseda Komory; neznamená to však, že by členové Komory toto mít nemohli, ale není to obligatorní povinností.

S druhým aspektem úzce souvisí aspekt třetí, tj. zajištění nezávislosti a integrity rozhodovací činnosti, kdy lze konstatovat, že s ohledem na výše uvedené je nezávislost a integrita rozhodovací činnosti lépe chráněna v rámci rozhodčího řízení před Sbohem rozhodců. Přes výše uvedené lze jako pozitivní vnímat existenci článku 15 odst. 2 Pořádku Komory, který zakotvuje notifikační povinnost člena

³⁶ Předseda a místopředseda Komory jsou voleni Konferencí.

Komory, kdy je tento povinný oznámit předsedovi Komory skutečnosti, které jsou důvodem pro jeho vyloučení, a článku 16 Pořádku Komory, ve kterém je zakotven institut námitky podjatost, tj. článků, které v zásadě obsahově korespondují s úpravou rozhodčího řízení v rámci Procesního řádu FAČR.

Co se týče čtvrtého aspektu, tj. vymezení působnosti, tak tato je v rámci českého fotbalového prostředí ve vztahu k Sboru rozhodců vymezena restriktivněji, než tomu je v případě slovenského fotbalového prostředí ve vztahu ke Komoře. Zatímco Sbor rozhodců je oprávněn rozhodovat toliko spory mezi členy Asociace jednak z písemných smluv, a to *in concreto* z písemných smluv mezi členskými kluby a hráči, jde-li o profesionální smlouvy registrované Asociací, z písemných smluv mezi členskými kluby a trenéry, z písemných smluv mezi kluby v záležitostech týkajících se přestupů a hostování hráčů, pokud nestanoví něco jiného předpisy vydaný na základě Stanov Asociace, z písemných smluv mezi registrovanými zprostředkovateli a hráči, jde-li o smlouvy evidované Asociací, z písemných smluv mezi registrovanými zprostředkovateli a členskými kluby, jde-li o smlouvy evidované Asociací, a jednak ty, jež se týkají nad rámec uvedených smluvních vztahů placení stanoveného odstupného a tréninkových kompenzací, tak působnost Komory je koncipována obecněji a tím pádem extenzivněji, když tato je oprávněna rozhodovat spory mezi členy SFZ vyplývajících ze smluvních vztahů a z povinností uložených předpisy a rozhodnutími SFZ, konkrétně pak jednak spory mezi osobami s příslušností k SFZ, osobami s příslušností k SFZ a SFZ jako takovým vzniknuvší v souvislosti se sportovní činností prováděné na základě předmluvních a smluvních vztahů, a to včetně takových sporů s mezinárodním prvkem, a jednak spory vyplývající z porušení předpisů SFZ, UEFA nebo FIFA anebo z porušení rozhodnutí SFZ, UEFA anebo FIFA. Extenzivnější pojetí pak s ohledem na shora uvedené vyplývá mj. ze skutečnosti, že zatímco působnost ve vztahu ke sporům z písemných smluv se v rámci Sboru rozhodců váže toliko na smlouvy registrované, případně evidované, tak v rámci Komory taková skutečnost vyžadována není.

Co se týče posledního aspektu, tj. průběhu řízení, tak lze konstatovat, že tento je s výhradou institutu ústního jednání, které zatímco v rámci rozhodčího řízení před Komorou je výlučně fakultativní, tak v rámci rozhodčího řízení před Sborem rozhodců, *in concreto* před rozhodčím senátem, respektive odvolacím rozhodčím senátem, obligatorní, velmi podobný; v tomto kontextu lze zmínit

například podobnou formu zahájení rozhodčího řízení, obdobné náležitosti návrhu na zahájení rozhodčího řízení nebo dvojinstanční charakter rozhodčího řízení.

5.6 Komparace právní úpravy rozhodčího řízení v hokejovém prostředí v České republice a Slovenské republice

Stejně jako v případě fotbalového prostředí, tak i v rámci toho hokejového bude česká a slovenská právní úprava rozhodčího řízení v rámci tohoto komparována v pěti základních aspektech.

Co se týče prvního aspektu, tj. režimu, ve kterém rozhodčí řízení probíhá, tak lze konstatovat, že stejně jako ve fotbalovém prostředí, tak i v hokejovém prostředí, jak Svaz v rámci České republiky, tak i SZL'H v rámci Slovenské republiky zvolily režim *quasi* rozhodčího řízení probíhající mimo rámec zákonů upravujících rozhodčí řízení v pravém slova smyslu, tj. režim, jenž ve vztahu ke stanovení pravidel, kterými se toto bude řídit, poskytuje Svazu a SZL'H poměrně značnou míru diskrece.

Co se týče druhého aspektu, tj. složení obou orgánů, tak zatímco Arbitrážní komise Svazu je složena ze 7 členů, jimiž mají být odborníci znalí odvětví ledního hokeje nebo sledge hokeje, jakož i předpisů ledního hokeje a sledge hokeje a právních norem souvisejících se sporem, tak Arbitrážní komise SZL'H je složena ze tří členů, z nichž předseda a místopředseda této musí disponovat ukončeným vysokoškolským vzděláním v oboru právo. Toliko sedmičlenné, respektive tříčlenné složení se jeví jako značně limitující u obou orgánů, a to nejen ve vztahu k funkčnosti obou orgánů, ale též ve vztahu k zajištění integrity řízení a důvěry jednotlivých účastníků v nestrannost a nezávislost rozhodování. Je tomu tak i s ohledem na skutečnost, že zvolení takto nízkého počtu členů obou orgánů pak zřejmě Svaz a SZL'H vedlo k téměř úplnému vypuštění možnosti vyloučit z rozhodování jednotlivé členy obou orgánů při důvodném podezření, že by v určitém řízení mohli rozhodovat nikoliv nestranně a nezávisle. Pakliže bychom vycházeli čistě z textace právní úpravy, tak vyloučení je možné pouze v případě předsedy Arbitrážní komise Svazu pro podjatost kvůli klubové příslušnosti. Lze však mít za to, že ačkoliv dle Arbitrážního řádu Svazu vyloučení ostatních členů možné není, uplatnilo by se zde analogicky, jak již bylo uvedeno výše, buď ustanovení § 266 odst. 3 Občanského zákoníku, které stanovuje, že: „*Z činnosti rozhodčí komise je vyloučen její člen, jemuž okolnosti případu brání nebo by mohly*

bránit rozhodovat nepodjatě.“, nebo ustanovení § 14 a následující zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. V opačném případě by se Svaz vystavil zvýšenému riziku toho, že by obecný soud v případě návrhu na neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku, kdy by členem tohoto orgánu byla osoba zřejmě podjatá, takovému návrhu vyhověl.

Ve vztahu k třetímu aspektu, tj. zajištění nezávislosti a integrity rozhodovací činnosti, lze konstatovat, že zajištění nezávislosti a integrity rozhodovací činnosti je nedostatečné, jak v rámci Arbitrážní komise Svazu, tak i Arbitrážní komise SZL’H, přičemž jakožto intenzivnější se tento nedostatek jeví u Arbitrážní komise SZL”H, kde nad rámec výše uvedeného je potřeba ještě uvést skutečnost, kdy ze tří členů této jsou dva, tj. předseda a místopředseda, členové voleni Kongresem, což do složení komise vnáší riziko jisté „političnosti“. Samotná skutečnost, že je předseda a místopředseda volen nejvyšším orgánem národního sportovního svazu problematická sama o sobě není; jako rizikové se to však jeví ve chvíli, kdy je tímto způsobem volena většina orgánu. Co se týče čtvrtého aspektu, tj. vymezení působnosti, tak zatímco tato je v rámci českého hokejového prostředí ve vztahu k Arbitrážní komisi Svazu vymezena toliko negativně skrze jakousi zbytkovou klauzuli, tak v rámci slovenského hokejového prostředí je tato vymezena pozitivně.

Co se týče posledního aspektu, tj. průběhu řízení, tak lze konstatovat, že jak řízení před Arbitrážní komisi Svazu, tak řízení před Arbitrážní komisí SZL”H je koncipováno jako jednoinstanční a proti rozhodnutí není přípustný žádný opravný prostředek, což je i s ohledem na skutečnosti uvedené v rámci druhého a třetího aspektu poměrně problematické.

6 ROZHODČÍ ŘÍZENÍ VE SPORTOVNÍM PROSTŘEDÍ V ZAHRANIČÍ NA NADNÁRODNÍ ÚROVNI

Rozhodčí řízení ve sportovním prostředí není samozřejmě fenoménem pouze národním, ale setkáme se s ním též na mezinárodní, respektive nadnárodní úrovni. Struktura systému řešení sporů v rámci jednotlivých sportovních odvětvích bude mít zpravidla podobu pyramidy, kdy na nejnižší úrovni této se budou nacházet orgány pro řešení sporů národních sportovních svazů, na úrovni prostřední pak orgány pro řešení sporů světových organizací reprezentujících dané sportovní odvětví, tj. například Mezinárodní federace fotbalu (FIFA), Mezinárodní federace ledního hokeje (International Ice Hockey Federation – IIHF) či Mezinárodní basketbalová federace (International Basketball Federation), a na vrcholku pomyslné pyramidy pak CAS.

Nastíněná pyramida je však spíše toliko relativní, jelikož například v případě fotbalového prostředí, ve kterém je na národní úrovni v České republice zřízen Asociací Sbor rozhodců a na té mezinárodní pak světovou organizací FIFA Komora pro řešení sporů (FIFA DRC), není mezi těmito orgány vztah v tom smyslu, že by rozhodnutí Sboru rozhodců bylo přezkoumatelné FIFA DRC, jakožto vyšší instancí; spíše se jedná o dva na sobě nezávislé orgány, kdy zatímco působnost Sboru rozhodců je čistě národní, tak působnost FIFA DRC je vztažena ke sporům s mezinárodním prvkem. Mezinárodní arbitrážní soud pro sport pak lze ve vztahu k těmto vnímat jako nadřazený orgán v tom smyslu, že rozhodnutí Sboru rozhodců, respektive FIFA DRC je při splnění stanovených podmínek tímto přezkoumatelné.

S ohledem na shora uvedené bude v rámci této kapitoly za účelem demonstrace fungování pyramidové struktury systému rozhodčího řízení zaměřena pozornost na FIFA Komoru pro řešení sporů a Mezinárodní arbitrážní soud pro sport, čímž bude zkompletována v návaznosti na deskripci právní úpravy rozhodčího řízení v České republice, respektive deskripci fungování tohoto v rámci fotbalového prostředí v kapitole č. 4 podoba pyramidové struktury systému rozhodčího řízení v rámci fotbalového prostředí.

6.1 FIFA Dispute Resolution Chamber

FIFA DRC, neboli Komora pro řešení sporů FIFA (dále „Komora pro řešení sporů“) je orgánem FIFA pro řešení sporů, respektive arbitráž, za jehož činnost je dle článku 46 odst. 2 Stanov FIFA zodpovědná Komise pro status hráčů (*Players` Status Committee*). Činnost a působnost Komory pro řešení sporů je pak upravena nejen v Přestupním řádem FIFA (*Regulations on the Status and Transfer of Players*), *in concreto* v článku 24, ale zejména pak v Procesním řádu Komise pro status hráčů a Komory pro řešení sporů (*Rules Governing the Procedures of the Players` Status Committee and the Dispute Resolution Chamber*).

Komora pro řešení sporů je složena z předsedy, kterým je v současné chvíli Angličan Geoff Thompson, 2 místopředsedů, jimiž jsou nyní Američan Clifford Hendel a Ital Omar Ongaro, a 26 členů, kdy 13 z těchto jsou „zástupci“ hráčů a 13 pak „zástupci“ klubů a ligových soutěží, přičemž takto jsou označeni i na seznamu členů Komory pro řešení sporů na oficiálních stránkách FIFA.³⁷ Složení komise je tak postaveno na jakémsi principu rovného zastoupení hráčů a klubů. Jak již však bylo uvedeno výše u Komory pro řešení sporů SFZ, jejíž složení je postavené na stejném principu, je otázkou, do jaké míry koresponduje konstrukce, kdy jsou jednotliví členové prezentováni jako něčí zástupci, s tím, že by jednotliví členové měli rozhodovat nestranně a nezaujatě. Přestože lze mítí jednak za to, že samotný princip rovného zastoupení hráčů a klubů není ve své podstatě špatný, ba právě naopak, a jednak, že členové Komory pro řešení sporů jakožto respektované osoby znalé v oblasti sportovního práva, budou rozhodovat nestranně a nezaujatě, tak by se jako vhodnější jevílo, kdyby alespoň na oficiálních stránkách nebyli jednotliví členové prezentováni jako něčí „zástupci“, jelikož to je v rozporu se samotnou podstatou arbitráže, respektive rozhodčího řízení.

Působnost Komory pro řešení sporů je zakotvena v článku 24 odst. 1 Přestupního řádu FIFA, a to tak, že do působnosti této spadají záležitosti vymezené v článku 22 písm. a), b), d). a e) Přestupního řádu FIFA, tj. například spory mezi kluby a hráči obsahující mezinárodní prvek nebo spory týkající se úhrady tréninkových kompenzací a příspěvků solidarity. Způsob rozhodování je pak

³⁷ *Members of the Dispute Resolution Chambers*. [online]. [cit. 20.3.2020]. Dostupné na <https://resources.fifa.com/image/upload/members-of-the-dispute-resolution-chamber.pdf?cloudid=gmjwpe06xujqkz1ztaah>.

upraven v článku 24 odst. 2 Přestupního řádu FIFA tak, že Komora pro řešení sporů buď rozhoduje jednotlivé případy za přítomnosti alespoň tří členů, přičemž jedním z těchto musí být vždy předseda nebo místopředseda Komory pro řešení sporů, nebo za předpokladu, že hodnota předmětu sporu je do 200.00 CHF, případně se jedná o spory o úhradu tréninkové kompenzace či příspěvků solidarity za podmínek stanovených v předmětném ustanovení, ustanoví toliko jediného člena.

Průběh samotného řízení je poměrně standardní a v zásadě je obdobný tomu, jako tomu je například u Sboru rozhodců či ve větší nebo menší míře u jiných orgánů pro řešení sporů jednotlivých národních sportovních svazů v České nebo Slovenské republice, tj. zahajuje se na návrh, který obsahuje mimo jiné označení účastníků řízení, jakož i jejich případných zástupců, hodnotu předmětu sporu, petit, jakož i důkazní návrhy, probíhá v něm dokazování a končí se vydáním rozhodnutí, které je vůči účastníkům komunikováno bez odůvodnění, které si však tito mohou ve stanovené lhůtě vyžádat. Nařízení ústního jednání je toliko fakultativního charakteru a zpravidla bude nařizováno jen v komplikovaných sporech, kdy je žádoucí osobní výpověď svědků, jakož i samotných účastníků řízení. Celé řízení je elektronizované a komunikace s jednotlivými účastníky řízení tak probíhá v souladu s článkem 9bis Procesního řádu Komise pro status hráčů a Komory pro řešení sporů výhradně prostřednictvím emailu. V souladu s článkem 58 odst. 1 Stanov FIFA je proti rozhodnutí Komory pro řešení sporů přípustné odvolání k Mezinárodnímu arbitrážnímu soudu pro sport, a to ve lhůtě 21 dnů od doručení rozhodnutí v předmětné věci. Nutno podotknout, že odvolání nemá v souladu s článkem 58 odst.4 Stanov FIFA odkladný účinek, pakliže mu ho Mezinárodní arbitrážní soud pro sport nepřizná.

6.2 Mezinárodní arbitrážní soud pro sport

Na počátku 80. let 20. století vedlo zvyšování počtu mezinárodních sporů v oblasti sportu a absence nezávislého orgánu specializujícího se na tuto problematiku, který by byl oprávněn vyslovovat závazná rozhodnutí, a potřeba vytvořit specializovaný orgán schopný urovnat mezinárodní spory a nabídnout pružný, rychlý a levný postup, k myšlence zřízení mezinárodního arbitrážního soudu pro sport. Z tohoto důvodu byl roku 1983 vytvořen CAS, jehož stanovy nabyly účinnosti dne 30. června 1984 a podílel se na něm tehdejší soudce haagského Mezinárodního soudního dvora Keba Mbaye. Sídlem CAS bylo zvoleno město

Lausanne ve Švýcarsku a postupně byly vytvořeny dvě permanentní základny v Sydney a v New Yorku. Vzhledem k narůstajícímu počtu kauz, které měl CAS řešit, bylo nezbytné přistoupit k reformě, která měla v roce 1994 za následek rozdělení soudu na řádnou (tzv. Ordinary Arbitration Division) a odvolací (tzv. Appeal Arbitration Division) divizi. Od 1. 1. 2019 pak přibývá další divize, a to antidopingová (tzv. Anti-Doping Division). Dle švýcarského práva je CAS charakterizován jako nadace. Nejvyšším orgánem je od roku 1994 tzv. ICAS, mezi jehož hlavní úkoly patří mimo jiné zabezpečit nezávislost arbitráže a práv stran, financování a administrativu CAS. V listopadu 1944 vešel v platnost nový Řád sportovní arbitráže, který řídí organizaci a činnost CAS a který následně prošel několika novelizacemi. Řád sportovní arbitráže upravuje čtyři zvláštní procesní postupy, a to řádné rozhodčí řízení, odvolací rozhodčí řízení, konzultační postup a mediační postup.

Jak již bylo uvedeno výše CAS je rozdělen na Ordinary Arbitration Division, Appeal Arbitration Division a Anti-Doping Division. V případě Ordinary Arbitration jsou řešeny běžné spory a dochází ke klasickému rozhodčímu řízení, jehož výsledkem je vydání rozhodčího nálezu. V případě Appeal Arbitration jde o napadení již vydaného rozhodnutí. A konečně antidopingová divize řeší některé dopingové případy jako prvostupňový orgán.

„Pravomoc CAS může být založena rozhodčí doložkou, rozhodčí smlouvou anebo podáním odvolání proti rozhodnutí sportovní organizace, kde to stanoví či jiné předpisy této sportovní organizace upravují.“³⁸ Například článek 15 odst. 1 písm. f) Stanov FAČR stanoví, následující: „Každý člen Asociace má zejména právo obrátit se, po vyčerpání všech prostředků, které vyplývají z těchto Stanov a předpisů na jejich základě vydaných, na soud, aby rozhodl o neplatnosti rozhodnutí orgánu Asociace pro jeho rozpor se zákonem nebo s těmito Stanovami; každý člen Asociace má též právo domáhat se přezkumu rozhodnutí orgánu Asociace u Rozhodčího soudu pro sport se sídlem v Lausanne, tak jak je stanoveno v předpisech FIFA a UEFA.“

Rozhodcem může být pouze osoba uvedená na seznamu rozhodců vedeným CAS, přičemž tyto osoby jsou pečlivě vybírány dle jejich odbornosti. V současné době seznam čítá přibližně 385 rozhodců.³⁹

³⁸ MAISNER, DOUBRAVA, JANÁK, VLACHOVÁ, DOMBROVSKÁ, *Základy sportovního práva*. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2019, s. 132.

³⁹ Ke dni 25. 3. 2020 je jediným českým rozhodcem zapsaným na seznamu rozhodců CAS JUDr. Jan Brodec, LL.M., Ph.D.

Arbitrážní řízení se zahajuje na návrh, který musí obsahovat údaje o navrhovateli, popis případu, petit, doklad o jurisdikci CAS (např. smlouva obsahující rozhodčí doložku) a návrh osoby, která bude ustanovena rozhodcem. Současně je navrhovatel povinen uhradit nevratný poplatek ve výši 1.000 švýcarských franků.

Odvolací řízení se v mnohém shoduje s arbitrážním řízením, ale lze pozorovat jistá specifika. Odvolací řízení se zahajuje na základě podání odvolání proti rozhodnutí sportovní organizace, a to ve lhůtě 21 dnů od doručení napadaného rozhodnutí, není-li předpisem této organizace stanoveno jinak. Ve lhůtě 10 dnů po uplynutí lhůty k podání odvolání musí být toto odvolání odůvodněno. Odpůrce má následně lhůtu 20 dní na svou odpověď, přičemž v případě, že nebyl uhrazen administrativní poplatek, tato lhůta se staví. Tribunál následně přezkoumává celé rozhodnutí věcně, nikoli pouze po procesní stránce.

Strany se vyjadřují písemně a zpravidla se koná neveřejné ústní jednání před 1 nebo 3 rozhodci, přičemž toto může být nahrazeno videokonferencí. Ústní jednání je vedeno v anglickém či francouzské jazyce a není výjimkou jeho několikahodinové trvání.

Výsledkem řízení je písemný rozhodčí nález, který neobsahuje odůvodnění pouze za předpokladu, že se na tom strany dohodnou. Proti tomuto nálezu lze podat ve lhůtě 30 dnů opravný prostředek ke Švýcarskému federálnímu tribunálu.

7 ZÁVĚR

Jak již bylo nastíněno v úvodu této práce, tak jejím primárním cílem bylo jednak poskytnout ucelenou deskripci právní úpravy, jakož i praktického fungování rozhodčího řízení ve sportovním prostředí, a to zejména v rámci České republiky, a jednak upozornit na úskalí, která v sobě skýtá v obecné rovině tato a současně i jednotlivé konkrétní úpravy v rámci jednotlivých sportovních odvětvích. Práce tak měla primárně odpovědět v rovině rozumění na otázku „co je“, tj. *in concreto* na otázku, jaký je aktuální stav právní úpravy rozhodčího řízení ve sportovním prostředí obecně, dále pak jaký je aktuální stav právní úpravy rozhodčího řízení ve vybraných sportovních odvětvích, jakož i upozornit na úskalí, která v sobě předmětná právní úprava nese, a sekundárně pak v rovině vysvětlení na otázku „proč tomu tak je“, tj. *in concreto* vysvětlit, proč má právní úprava rozhodčího řízení současnou podobu a jaké z ní plynou důsledky. S ohledem na platformu, na které bylo k výše uvedenému přikročeno, je logické, že bylo nutné některé dílčí aspekty předmětné problematiky upozadit, či některé vynechat; nebylo tak například možné provést detailní deskripci právní úpravy a fungování rozhodčího řízení v rámci všech národních sportovních svazů a muselo být přikročeno k výběru jakéhosi „reprezentativního vzorku“ pro účely demonstrace výše nastíněného; částečně však tento „nedostatek“ byl kompenzován v podobě podkapitoly 4. 5., do níž byly zakomponovány výstupy rešerše právní úpravy rozhodčího řízení v rámci všech členských národních sportovních svazů České unie sport. I přes tyto dílčí „nedostatky“ plynoucí z platformy v podobě diplomové práce, která poskytuje pouze omezený rozsah možného výzkumu, lze mít za to, že práce přináší ucelený vhled do problematiky rozhodčího řízení ve sportovním prostředí, zejména pak v rámci České republiky, přičemž krom samotné deskripce disponuje přidanou hodnotou v podobě úvah *de lege ferenda*, jakož i srovnání se zahraniční právní úpravou, *in concreto* právní úpravou rozhodčího řízení ve Slovenské republice, a to nejen na obecné úrovni, ale též v rámci fotbalového a hokejového prostředí.

S ohledem na deskripci, jakož i závěry učiněné v předchozích kapitolách lze konstatovat, že se v rámci sportovního prostředí v České republice setkáme s jistou dvojkolejností podoby rozhodčího řízení, tj. jednak právní úprava umožňuje národním sportovním svazům, jenž fungují na spolkové bázi, zřídit za účelem řešení sporných záležitostí spadajících do spolkové samosprávy rozhodčí komisi ve smyslu ustanovení § 265 a následující Občanského zákoníku, kdy řízení před touto

je rozhodčím řízením ve smyslu zákona o rozhodčím řízení, nebo sporné záležitosti spadající do spolkové samosprávy ponechat vnitrospolkovým orgánům fungujícím mimo režim citovaného zákona, kdy lze taková řízení považovat za jakési *quasi* rozhodčí řízení, které se řídí primárně vnitrospolkovými předpisy. Pakliže bychom vnímali rozhodčí řízení restriktivně a formálně, tak by práce musela být v rámci českého prostředí omezena toliko na rozhodčí řízení před rozhodčí komisí; s ohledem na skutečnost, že by to práci učinilo značně limitující, bylo přikročeno k materiálně extenzivnímu pojetí, tj. bylo zahrnuto i *quasi* rozhodčí řízení, které je dominantní formou nejen v rámci českého sportovního prostředí, ale též toho slovenského.

V rámci českého prostředí lze tento závěr učinit s ohledem na to, že z celkového počtu 75 členských národních sportovních svazů České unie sportu, se cestou *quasi* rozhodčího řízení nebo absencí úpravy této problematiky vydalo 58 národních sportovních svazů, tj. více než $\frac{3}{4}$ všech členských národních sportovních svazů. Naproti tomu rozhodčí komisi pro řešení záležitostí náležejících do spolkové samosprávy zřídilo v souladu s ustanovením § 265 zákona o rozhodčím řízení toliko 8 národních sportovních svazů (cca 11 %); do této skupiny bychom pak mohli zařadit též Český svaz jachtingu, Český svaz plaveckých sportů, Český svaz vzpírání či Českomoravskou sáňkařskou asociaci, kteří sic vlastní rozhodčí komisi nezřídily, ale v rámci stanov delegovaly pravomoc ve vztahu k řešení vybraných záležitostí náležejících do spolkové samosprávy Rozhodčí komisi ČOV. V rámci slovenského právního prostředí lze tento záběr učinit s ohledem na skutečnost, že přestože zákon č. 244/2002 Z. z., o rozhodcovskom konaní, ve znění pozdějších předpisů, umožňuje národním sportovním svazům zřídit stálé rozhodčí soudy, před kterými rozhodčí řízení logicky běží dle uvedeného zákona, tak této možnosti nevyužil ani jeden národní sportovní svaz a všechny se tak vydaly cestou zřízení orgánu pro řešení sporů ve smyslu ustanovení § 19 odst. 1 písm. g) a § 52 a následující zákona č. 440/2015 Z. z., o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ve znění pozdějších předpisů. Lze se domnívat, že jedním z důvodů výše nastíněného poměru v České republice může být zejména povaha a právní účinky rozhodnutí vydaného v rámci těchto řízení. Zatímco, jak již bylo uvedeno výše, rozhodčí nález vydaný rozhodčí komisí je v souladu s ustanovením § 40 odst. 1 písm. c) zákona č. 120/2000 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, ve znění pozdějších předpisů, exekučním titulem se všemi souvisejícími účinky, tak rozhodnutí orgánu spolku v rámci *quasi* rozhodčího řízení charakter exekučního

titulu naproti tomu nemá. Jednotlivé sportovní svazy, tak zřejmě vyhodnotily, že by tato skutečnost mohla pro dané sportovního odvětví představovat značně nestabilní element.

Co se týče konkrétních právních úprav rozhodčího řízení jednotlivými národními sportovními svazy v České republice, tak lze konstatovat, že většina spolkových úprav vykazuje značné nedostatky, ať už z hlediska vymezení působnosti jednotlivých orgánů či popisu samotného rozhodčího řízení; výjimku představuje toliko Fotbalová asociace České republiky. Jedná se o poměrně překvapivou skutečnost s ohledem na to, že za účelem deskripce byly vybrány subjekty, u kterých by se s ohledem na jejich význam v rámci českého sportovního prostředí, dala očekávat exaktní úprava v podobě vnitrospolkových normativních předpisů. Chtělo by se se tak říci, že by bylo možná lepší se řídit principem *sint, ut sunt, aut non sint*, tj. ať je daná vnitrospolková normativní úprava precizní, nebo ať je celá problematika, nebo její většina, ponechána obecným soudům.

Při úvahách *de lege ferenda* ve vztahu k právní úpravě rozhodčího řízení sportovního prostředí se pak nabízí v zásadě tři otázky, tj. (1) zda by řešením poměrně neuspokojivé většiny vnitrospolkových úprav a existující dvojkolejnosti bylo zřízení stálého rozhodčího soudu pro řešení sporných záležitostí náležejících do oblasti sportu, nebo (2) zda by řešením poměrně neuspokojivé většiny vnitrospolkových úprav a existující dvojkolejnosti bylo zakotvení obligatorní povinnosti národních sportovních svazů zřídit rozhodčí komisi spolku, a (3) zda je žádoucí přijetí „nového“ zákona o sportu, který by v sobě zahrnoval veškerou problematiku související se sportem. Bez dalšího se dá konstatovat, že současný stav je z hlediska právní jistoty jednotlivých členů národních sportovních svazů, jakož i řádného fungování rozhodčího řízení ve sportovním prostředí zcela jistě neuspokojivý a bylo by záhodno ho do jisté míry narovnat. Co se týče první otázky, tj. zda by řešením výše nastíněného stavu bylo zřízení stálého rozhodčího soudu pro řešení sporných záležitostí náležejících do oblasti sportu, lze mít za to, že řešení by to nabídlo, ale realizovatelné to za současné konstelace příliš není; předpokládalo by to totiž shodu nejen napříč politickým spektrem, ale též tím sportovním. Ze stejného důvodu pak stále nedošlo k přijetí „nového“ zákona o sportu, ačkoliv se na něm již několik let pracuje a za účelem jeho přípravy vznikla i expertní skupina Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy; je to právě nový zákon o sportu, který se zdá býti *conditio sine qua non* ve vztahu k jakýmkoliv

dalším úvahám o narovnání stavu, tak jak byl popsán výše. Východiskem ze současné situace by zřejmě nebylo v návaznosti na druhou otázku ani zakotvení obligatorní povinnosti národních sportovních svazů zřídit rozhodčí komisi, a to z důvodu, že její ustanovení, jakož i fungování vyžaduje vyšší míru odbornosti a preciznosti, což jsou aspekty, kterými nedisponuje ani současná úprava *quasi* rozhodčího řízení.

Závěrem nezbývá než vyjádřit přání, aby práce přinejmenším přivedla další autory k zaměření na předmětnou problematiku a zejména pak na ty části, kterým pozornost věnována být nemohla anebo nebyla, protože to nebylo její ambicí.

Seznam použité literatury

Monografie

- BĚLOHLÁVEK. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7179-342-7.
- KINCL, URFUS, SKŘEJPEK. *Římské právo*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 1995. ISBN 80-7179-031-1.
- MAISNER, DOUBRAVA, JANÁK, VLACHOVÁ, DOMBROVSKÁ. *Základy sportovního práva*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-744-6.
- RŮŽIČKA, FRINTOVÁ. *Vnitrostátní a mezinárodní rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při HK a AK ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2019. ISBN 978-80-7380-745-0.
- ŠÍNOVÁ, PETROV KŘIVÁČKOVÁ a kol. *Civilní proces, Řízení nesporné, rozhodčí a s mezinárodním prvkem*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-594-7.

Komentářová literatura

- BÍLKOVÁ, ČERNÝ, ČUHELOVÁ, DAVID, DÁVID, DOBROVOLNÁ, FOJTÍK, HANDLAR, HAVLAN, HOLEJŠOVSKÝ, HORECKÝ, HULMÁK, HURDÍK, HRDLIČKA, KOUKAL, LASÁK, LAVICKÝ, LAZÍKOVÁ, LEBEDA, PODIVÍNOVÁ, PONDIKASOVÁ, RONOVSÁ, RUBAN, ŠEVČEK, TŮMA, VÍTEK. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654), Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014.
- OLÍK, MAISNER, POKORNÝ, MÁLEK, JANOUŠEK. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2017. ISBN 978-80-7552-736-3.

Legislativní předpisy

- Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., Listina základních práv a svobod České republiky.
- Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů.

- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 113/1895 ř. z., o soudním řízení v občanských rozepřích právních.
- Zákon č. 142/1950 Sb., zákon o konaní v občianskych právnych veciach (občiansky súdny poriadok).
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 120/2000 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 440/2015 Z. z., o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 244/2002 Z. z., o rozhodcovskom konaní, ve znění pozdějších předpisů.

Vnitrospolkové předpisy

- Arbitrážní řád Českého svazu ledního hokeje, z.s.
- Disciplinární řád Českého svazu ledního hokeje, z.s.
- Disciplinární řád Fotbalové asociace České republiky.
- Jednací řád Rozhodčí komise České golfové federace, z. s.
- Jednací řád Rozhodčí komise Českého olympijského výboru.
- Pořádek Komory Slovenského futbalového zväzu.
- Pořádek pro řešení sporů Slovenského zväzu ľadového hokeja.
- Procesní řád Fotbalové asociace České republiky
- Stanovy České golfové federace, z. s.
- Stanovy Českého olympijského výboru.
- Stanovy Českého svazu ledního hokeje, z.s.
- Stanovy Fotbalové asociace České republiky.
- Stanovy Slovenského futbalového zväzu.
- Stanovy Slovenského zväzu ľadového hokeja.
- Statut Rozhodčí komise Českého olympijského výboru.

Články v časopisech

- PAULY. K základním otázkám tzv. sportovního práva. *Právnícké listy*. Plzeň, 2/2018.

Ostatní

- Česká unie sportu. *Co je ČUS?* [online]. [cit. 20.3.2020]. Dostupné na <https://www.cuscz.cz/o-nas/co-je-cus.html>.
- KADLECOVÁ. *Rozhodčím doložkám ve spotřebitelských smlouvách neodzvono. Dozvuky najdeme v exekčním řízení*. [online]. 26.3.2019. [cit. 15.3.2020]. Dostupné na <https://pravo21.online/pravo/rozhodcim-dolozkam-ve-spotrebitelskych-smlouvach-neodzvono-dozvuky-najdeme-v-exekcnim-rizeni>.
- KINDL. *Na co nezapomínat při sjednávání rozhodčí smlouvy* [online]. 21.10.2018. [cit. 15.3.2020]. Dostupné na <http://www.bulletin-advokacie.cz/na-co-nezapominat-pri-sjednavani-rozhodci-smlouvy#ftn2>.
- KOLÁŘOVÁ. *Rozhodčí řízení má negativní pověst. Potřebujeme nový zákon, ne další záplaty, říká advokát* [online]. 8.3.2019. [cit. 12.3.2020]. Dostupné na https://www.lidovky.cz/byznys/pravo-a-justice/rozhodci-rizeni-ma-negativni-povest-potrebujeme-novy-zakon-ne-dalsi-zaplaty-rika-advokat.A190302_170524_In_byznys_pravo_ssu
- MAISNER. *Efektivita rozhodčího řízení*. [online]. 29.10.2018. [cit. 15.3.2020]. Dostupné na bulletin-advokacie.cz/efektivita-rozhodciho-rizeni.
- *Members of the Dispute Resolution Chambers*. [online]. [cit. 20.3.2020]. Dostupné na <https://resources.fifa.com/image/upload/members-of-the-dispute-resolution-chamber.pdf?cloudid=gmjwpe06xujqkz1ztaah>.
- Procedural rules Court of Arbitration for Sport.
- Regulations on the Status and Transfer of Players.
- Rules Governing the Procedures of the Players` Status Committee and the Dispute Resolution Chamber.
- *Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. O rozhodčím řízení*. [online]. [cit. 14.3.2020]. Dostupné na <https://www.soud.cz/o-rozhodcim-rizeni>.
- Statutes Court of Arbitration for Sport.
- Statutes Federation International Football Association.

Resumé

The arbitration or dispute resolution chambers in the sports environment is not in high interest of Czech academic floor in terms of publishing activities, despite the fact that it is the arbitration that is the dominant method of dispute resolution in the sports environment and the arbitration bodies replaces the function of courts. The existence of sports law and the issue of arbitration in sporting environments is rather marginalized by the interest of the academic juristic environment. With regard to the above-mentioned, attention is paid both to the legal regulation and to the practical functioning of arbitration in the sports environment, especially within the Czech Republic, and to the problematic aspects that this and at the same time individual specific adjustments within each national sport sector. On behalf of conclusion, that arbitration is not our national phenomenon, the thesis is devoted to the comparison of arbitration in selected sports in the Czech Republic and Slovak Republic and the way of dispute resolution at transnational level, *in concreto* proceedings before the FIFA Dispute Resolution Chamber and the Court of Arbitration of Sport.